

europuls.ro

Actor pasiv sau proactiv
Cum sunt reprezentate interesele româneşti la Bruxelles?

Laura BRETEA, Alexandra TĂMĂŞAN, Graţian MIHĂILESCU

DESPRE EUROPULS

Europuls este o organizaţie independentă ce are scopul de a promova procesul de integrare europeană în România dar şi de a contribui la dezvoltarea unui spaţiu public european. Europuls urmăreşte să încurajeze dezbaterile publice pe teme europene prin articole şi studii, precum şi prin organizarea de dezbateri, ateliere de lucru şi conferinţe, printre participanţii la aceste evenimente numărându-se comisari europeni, europarlamentari români şi străini, lideri politici, reprezentanţi ai societăţii civile, experţi şi jurnalişti. Pentru mai multe detalii: www.europuls.ro

AUTORI

Laura BRETEA

Laura este membru al Consiliului director al Europuls. Din anul 2007 lucrează în asistență electorală și politică externă, pentru Comisia Europeană, ONU sau organizații internaționale în diverse regiuni precum Africa de Vest şi de Nord, Orientul Mijlociu, Europa de Est și America Latină. În 2012 și 2013 a fost consilier la Parlamentul European, urmărind activitățile Comisiei de Afaceri Externe și Delegației UE – Republica Moldova.

Alexandra TĂMĂŞAN

Alexandra lucrează în prezent ca lobby-ist. Are o experiență de peste patru ani de în domeniul afacerilor europene și de aproape trei ani în presa economică. În trecut, a fost consilier la Parlamentul European și consultant pe fonduri europene. A studiat economie și politici publice la București, Berlin și Maastricht.

Graţian MIHĂILESCU

Grațian este absolvent de comunicare, relaţii publice şi jurnalism. S-a specializat în afaceri europene, relaţii internaţionale şi dezvoltare, fiind bursier în Germania, Belgia, Italia şi Ungaria. A lucrat la Bruxelles ca și consultant în domeniul fondurilor europene, iar din 2012 s-a întors în țară și colaborează cu diferite think-tank-uri şi organizaţii ale societății civile pe probleme de politici publice. Este preocupat de politici europene, absorbția de fonduri europene, regionalizare, bună guvernare, subsidiaritate și democrație.

© Europuls 2014

Reproducerea acestui raport în scopuri comerciale este strict interzisă fără acordul Europuls. Este permisă citarea cu scop ştiinţific şi jurnalistic a acestui raport cu indicarea sursei.

Sumar

1. Introducere 3
2. Şase + 1 clişee despre cum e reprezentată România în Uniunea Europeană 4
   2.1 "Vine de la Bruxelles"? 4
   2.2 Suntem subreprezentaţi la Bruxelles? 6
   2.3 Avem o imagine proastă la Bruxelles? 7
   2.4 Contează vocea românilor în Uniunea Europeană? 8
   2.5 Ne cunoaştem interesele în Uniunea Europeană? 10
   2.6 Există o poziţie de ţară clar definită? 12
   2.7 Este lobby-ul o practică ilegală? 13
   2.8 Concluzie 14
3. Cum este de fapt reprezentată România la Bruxelles - reuşite şi dificultăţi 15
   3.1 Reprezentantul la Consiliul European 15
   3.2 Guvernul şi miniştrii de resort - formatorii mandatului de negociere şi reprezentarea în reuniunile Consiliului Uniunii Europene 15
   3.3 Reprezentanţa Permanentă a României pe lângă UE: cureaua de transmisie Bucureşti - Bruxelles 18
   3.4 Reprezentarea în grupurile de experţi şi de comitologie 19
   3.5 Membrii Parlamentului European - reprezentare politică 20
   3.6 Europarlamentarii români - calitate vs. cantitate 22
   3.7 Comisarul european din partea României 25
   3.8 Parlamentul României - rol consultativ în procesul legislativ, rol incipient în procesul decizional european 26
      3.8.1 Procedura de analiză parlamentară - pentru a reprezenta interesele generale e nevoie de consultări şi studii de impact 26
      3.8.2 Cooperarea Parlamentului şi Guvernului în domeniul afacerilor europene - un proces care trebuie clarificat şi implementat eficient 27
   3.9 Comitetul Economic şi Social European 30
   3.10 Comitetul Regiunilor 31
   3.11 Reprezentanţele regionale - dificultăţi de surmontat pentru o reprezentare eficientă 32
   3.12 Sectorul de afaceri - o prezenţă necesară 34
      3.12.1 Apartenenţa la asociaţii şi federaţii europene 36
      3.12.2 Agenţii de lobby 37
      3.12.3 Birou de reprezentare la Bruxelles 37
      3.12.4 Expertul în politici europene în sediul central 37
   3.13 ONG-urile - o prezenţă redusă însă vizibilă 38
4. Priorităţi viitoare ale României în Uniunea Europeană 39
5. Concluzii 41

Bibliografie selectivă 43

1. *Introducere*

Există deja în conștiința publică informația că legislația europeană are un impact important nu numai asupra politicii românești la nivel înalt dar și în viața de zi cu zi. Astfel, un studiu al Europuls arată că până la 70% din legislația aplicabilă în România provine direct sau este influențată de deciziile de la Bruxelles[1]. În același timp, întâlnim tot atât de des prejudecata că aceste decizii sunt luate în cercurile înalte din capitala europeană, unde românii nu ar avea un rol important. Chiar dacă știm că România este considerată o țară mare a Uniunii Europene (a șaptea ca număr de voturi în Consiliul UE) credem că într-un fel sau altul țările mai mari pun deoparte interesele noaste și ne ignoră.

Prin acest raport ne propunem să testăm această prejudecată și o serie de alte idei preconcepute conexe ale românilor despre Bruxelles. Pentru aceasta, într-o primă parte am inventariat clișeele care circulă despre Uniunea Europeană și raportul său cu România, le-am testat prin interviuri și am încercat să demontăm unele dintre miturile despre România în Uniunea Europeană. De asemenea, într-o a doua parte am dorit să înțelegem cum sunt de fapt reprezentate interesele românești și să traducem într-un limbaj accesibil rezultatele eforturilor noastre de la Bruxelles și problemele cu care ne confruntăm. Această evaluare este făcută tot prin analiza interviurilor realizate cu actori care cunosc modul în care România – instituțiile statului și actorii privați și neguvernamentali - este reprezentată în cadrul instituțiilor europene. Am încheiat prin prezentarea priorităților identificate de actorii intervievați pentru următorii ani.

Am realizat mai mult de 40 de interviuri, printre care cu un Comisar European, înalți diplomați din Ministerul Afacerilor Externe și din Reprezentanța Permanentă a României pe lângă UE, Membri ai Parlamentului European, reprezentanți ai structurilor private și neguvernamentale românești prezente la Bruxelles, angajați ai instituțiilor europene, experți în afaceri europene, angajați ai firmelor din România care sunt active la Bruxelles, asociații naționale românești, lobby-iști, ONG-iști, jurnaliști. Cu toții s-au arătat foarte deschiși și dorim să le mulțumim tuturor pentru disponibilitate și cooperare. Cea mai mare parte dintre persoanele intervievate nu au dorit să fie citate pentru a se putea exprima mai liber, am respectat dorința lor.

Le mulțumim și colegilor noștri Alina Gîrbea, Alin Mituța, Cristina Stănculescu și Cristian Șurubaru, precum și altor persoane care ne-au ajutat cu comentarii constructive, sfaturi și idei.

Acest raport este doar un prim pas în studierea modului în care sunt reprezentate interesele României în formularea politicilor europene. Considerăm că multe dintre subiectele prezentate pot face obiectul unor studii mult mai aprofundate, însă ne dorim cu acest raport să deschidem discuția și să contribuim la o mai bună informare despre România în Uniunea Europeană.

[1] Memo "Unde se fac legile României"
http://www.europuls.ro/images/stories/viata_politica/MEMO_Europuls_Unde_se_fac_legile_Romaniei.pdf

2. *Șase + 1 clișee despre cum e reprezentată România în Uniunea Europeană*

Începem prin această listă de clișee despre ce înseamnă procesul decizional din Uniunea Europeană, despre rolul și capacitățile României, activitatea reprezentanților români și rezultatele acestor eforturi. Clișeele prezentate sunt o combinație de idei preconcepute, percepții sau retorică fără fundament. Am dorit să facem acest lucru întrucât interlocutorii noștri au vorbit foarte des despre ideile preconcepute, lipsa de înțelegere sau de cunoaștere a subiectului. Unii dintre cei intervievați s-au referit la lipsa de informații adecvate în spațiul public, alții s-au plâns de modul în care presa caută senzaționalul și prezintă subiectele în mod superficial. În general, cei intervievați își doresc o "trezire" și o conștientizare a potențialului pe care îl pot avea acțiunile mai eficiente sau concertate ale actorilor români.

Unele dintre aceste clișee și exprimă o oglindire a neîncrederii pe care românii o au în politica românească, conducătorii lor și instituțiile statului. Spre exemplu, în spatele ideii că UE impune României decizii politice este modul în care funcționează procesul legislativ național. Nevoiți să se adapteze la schimbări pe care le percep ca insuficient de transparente și legiferate, în unele situații, prin Ordonanțe de Urgență, actorii din mediul privat sau societatea civilă poate că nu pot înțelege cum funcționează procesul european, care este previzibil, inclusiv și transparent (evident, cu defectele sale). Senzația că vocea cetățenilor români nu contează la nivel european este dată și de faptul că procesul de consultare publică în România este neunitar, creând impresia unei lipse de transparență a procesului decizional. În continuare trecem în revistă o serie dintre aceste stereotipuri, încercând să explicăm ce stă la baza lor și să formulăm recomandări despre cum pot fi schimbate aceste percepții.

2.1 "Vine de la Bruxelles"?

Pentru unii dintre cei intervievați, principalul ingredient pentru o schimbare a atitudinii românilor față de "Bruxelles" este cunoașterea modului în care funcționează instituțiile europene. "Încă se crede că Uniunea Europeană cere, Uniunea Europeană prevede" spune Gilda Lazăr (Director comunicare JTI). Mulți actori se resemnează crezând că deciziile europene nu pot fi influențate. După cum explică europarlamentarul Marian-Jean Marinescu, după ce Comisia Europeană pregătește un proiect de act legislativ, acesta este prezentat Parlamentului European și Consiliului, în care sunt reprezentate statele membre. "Și dacă în Consiliu și în Parlament ai state membre, înseamnă că se mai poate face ceva".[2]

Spre deosebire de procesul legislativ românesc, procedura legislativă europeană ordinară[3] acordă un spațiu temporar larg de consultare a părților interesate și apoi de amendare și negociere în funcție de interesele exprimate de europarlamentari sau de mandatele de negociere ale guvernelor naționale. Mai

[2] Potrivit Tratatului Uniunii Europene, Consiliul Uniunii Europene (Consiliul) este format din reprezentanți ai fiecărui stat membru la nivel ministerial (art. 16 TUE) în timp ce Parlamentul European este format din reprezentanți ai cetățenilor Uniunii (art. 14 TUE).

[3] Procedura legislativă în detaliu: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/ro/0081f4b3c7/Law-making-procedures-in-detail.html

mult, transparența instituțiilor europene despre planurile lor și accesul la documente crește predictibilitatea procesului decizional, din care se poate înțelege cum vor decurge lucrurile în viitor.

Sentimentul de neputință și de neimplicare exprimat de expresia "vine de la Bruxelles" e dat însă de volumul limitat de informații în spațiul public referitoare la obiectivele generale pe care le urmărește diplomația românească sau despre poziția de negociere adoptată și rezultatele negocierilor. De asemenea, interesul scăzut al mass media și al politicienilor face ca prea puține propuneri de acte legislative să fie discutate înainte de a fi adoptate.

Un exemplu al modului în care se manifestă sentimentul că ceva este impus de la Bruxelles este comunicarea interzicerii producerii de mici și mai apoi rezolvarea acestei probleme[45]. Spre exemplu, un senator declara referindu-se la regulamentul care interzicea bicarbonatul că "ei (UE n.a) au încercat, au sugerat". În presă au apărut și declarații ale asociațiilor de profil care își recunoșteau vina pentru situație[6], însă chiar Primul Ministru a vorbit despre lupta României împotriva Comisiei Europene pentru salvarea micului[7]. Conform diplomaților din MAE, a fost nevoie de negocieri intense și de un proces amplu de coordonare și promovare la toate nivelurile a argumentelor României pentru a introduce micii ca excepție la regulă. Eforturile diplomatice în acest dosar au fost aşadar extrem de complexe, fiind imposibilă redarea acestora la nivelul corespunzător în presă, inclusiv din raţiuni care ţin de specificul procesului de negociere pe dosare europene . Totodată, acest lucru ar fi implicat angrenarea MAE într-un proces de explicare/ justificare publică, ceea ce ar fi putut fragiliza poziţia de negociere a României şi ar fi diminuat şansele unui rezultat pozitiv. În plus, această modalitate de acţiune este specifică nu numai României, este o practică uzuală şi pentru celelalte state membre UE. Și politicienii străini adoptă strategia "vine de la Bruxelles" când au nevoie să apere o decizie nepopulară în rândul alegătorilor. Dar această manieră de a da vina pe administrația europeană sau pe celelalte state membre crește neîncrederea în Uniunea Europeană și euroscepticismul.

Mtiteii descifrați

Contrar declarațiilor politice și ale mass media că UE vrea să interzică mititeii românești, în spatele problemei s-a aflat lipsa de reacție a procesatorilor de carne. Așa cum spunea Sorin Minea (Președintele Romalimenta), n-a fost vorba de interzicea bicarbonatului de sodiu, aditiv ce intră în compoziția mititeilor, ci de faptul că am "uitat să cerem permiterea aditivului". Regulamentul 1129/2011 prevede că "numai aditivii alimentari incluși în lista Uniunii care figurează în anexa II la Regulamentul (CE) nr 1333/2008 pot fi introduși pe piață și utilizați în produsele alimentare". În final Asociația Română a cărnii a solicitat și obținut o derogare, prin introducerea mititeilor pe lista produselor tradiționale europene. Demersul a fost puternic susținut de diplomația românească la Bruxelles. Procesatorii îl văd ca pe o victorie a recunoașterii unui produs românesc pe plan european (Ştefan Pădure, director executiv al Asociației al Cărnii), dar în definitiv este o dovadă clară că deciziile nu vin pur și simplu de la Bruxelles.

[4] http://adevarul.ro/economie/afaceri/micul-romanesc-fost-scos-ue-afara-legii-comisia-siguranta-alimentara-bruxelles-respins-lista-aditivi-bicarbonatul-era-permis-1_53061d0cc7b855ff56840cc2/index.html

[5] http://curier.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=47120&Itemid=375

[6] http://www.hotnews.ro/stiri-esential-14759397-marea-dezbatere-despre-micul-romanesc-bicarbonat-sau-fara-spun-oficialii-europeni-guvernul-producatorii-romani.htm

[7] http://www.mediafax.ro/social/ponta-catre-romani-noi-ne-luptam-salvam-micii-de-ce-fiti-ponderati-de-sarbatori-10838145

2.2 *Suntem subreprezentați la Bruxelles?*

Un cunoscător al mediului bruxellez spune că, pentru ca România să aibă o influență proporțională cu greutatea sa în voturi, e nevoie de cel puțin 5.000 de români la Bruxelles și de 25.000 de români implicați în afaceri europene în România. Dan Luca, expert în afaceri europene, spune că el estimează că în prezent sunt cam 2500 de români în Bruxelles și cam 10.000 de specialiști care lucrează pe teme europene în țară. Subreprezentarea nu se exprimă însă neapărat în numărul de persoane prezente la Bruxelles ci în numărul de experți implicați în formularea de politici europene, atât în interiorul instituțiilor europene cât și în mediile conexe – firme de consultanță și de avocați, asociații de reprezentare de interese.

Percepția de subreprezentare e bazată pe date concrete, cum ar fi numărul de români care lucrează în instituțiile europene[8]. Să precizăm că, în practică, instituțiile angajează în funcție de un sistem de cote naționale, care trebuie să respecte proporția populației statului membru din populația totală a Uniunii. Din numărul total de aproximativ 33.000 de angajați ai Comisiei Europene (funcționari, asistenți, agenți contractuali, temporari, etc.), românii reprezintă 3,9%[9] cu 1280 de angajați, poziționându-se pe locul șapte din cele 28 de State Membre. Însă, fiind dată aderarea noastră recentă la Uniunea Europeană, cei mai mulți români sunt angajați recent și încă nu au avansat spre poziții de management.

Românii, chiar în poziții de administrator, sunt prezenți în toate Direcțiile Generale, însă mai puțin de 10% dintre ei au poziții de management. Opt români au funcții de management de nivel înalt – un director general adjunct și șapte directori - și niciunul dintre cei 41 de Directori Generali nu este român. Conform statisticilor Comisiei Europene progresul de la primul nivel de funcționar până la cel mai înalt durează în medie 40 de ani. Cel mai adesea Directorii Generali sunt numiți - ei nu ocupă neapărat locurile prin concurs. Este important ca România să desemneze candidați cât mai competenți pe care apoi să îi promoveze la toate nivelele. În mod similar, prin intermediul Reprezentanței Permanente, România trebuie să sprijine numirea românilor care au deja grad de șef de unitate în posturi corespunzătoare - mulți dintre aceștia lucrând încă pe poziții sub nivelul competenței lor.

Jurnalistul Ovidiu Nahoi spune că "Reprezentanța Permanentă trebuie să sprijine românii care vor să se implanteze la Bruxelles. Reprezentanța trebuie să aibă o bază de date cu toți românii, să-i adune, să-i informeze." Considerăm că o idee de bună practică, întâlnită la alte state membre, este crearea, sub impulsul Reprezentanței Permanente, a unei rețele a românilor în instituții, oferindu-le acestora ocazia de a se sprijini reciproc și a face un schimb de informații. Prin intermediul acestei rețele se poate sprijini și recrutarea pe poziții interesante a românilor care se numără printre cei care au promovat concursurile EPSO ale Uniunii Europene. De asemenea, în această rețea ar trebui incluși și

[8] http://ec.europa.eu/civil_service/docs/europa_sp2_bs_nat_x_grade_en.pdf

[9] http://ec.europa.eu/civil_service/docs/hr_key_figures_en.pdf

numeroșii români care lucrează în sectorul privat pentru firme de lobby și avocatură europene, pentru multinaționale, asistenți parlamentari pentru europarlamentari străini, și alții.

O a doua statistică demnă de menționat e numărul angajaților statului român care sunt prezenți la Bruxelles. Reprezentanța României are un număr de angajați echilibrat comparativ cu Reprezentanţele altor state membre în aceeaşi ordine de mărime (100 de angajați în comparație cu 200 de angajați pentru Reprezentanţele Franței și Germaniei), însă celelalte instituții de stat prezente pe lângă instituțiile europene nu numără mai mult de doi angajați.[10]

Însă dacă instituțiile de stat au cel puțin personalul minim pentru a reprezenta România, nu acelaşi lucru poate fi spus despre mediul privat, despre ONG-uri sau reprezentanțe ale regiunilor, județelor sau orașelor din România. Birourile de reprezentare pentru aceste entități nu sunt obligatorii, afacerile europene pot fi urmărite și din România, însă prezența la Bruxelles are avantaje în termen de eficiență, vizibilitate și conectare care nu sunt accesibile din România.

Acest clișeu este probabil cel mai aproape de realitate. Există structuri de reprezentare acolo unde ele sunt obligatorii - Reprezentanța Permanentă a României, relația cu Parlamentul European. În domeniile în care prezența la Bruxelles este de dorit, dar nu obligatorie, este încă nevoie de coordonare și de sprijin din partea instituțiilor românești.

2.3 Avem o imagine proastă la Bruxelles?

În afară de reprezentanții oficiali români și de unii politicieni, rare sunt opiniile interlocutorilor care consideră că România proiectează o imagine bună față de instituțiile europene. "România are o imagine nepotrivită potențialului ei. Este privită ca o rudă săracă, care a accesat un nivel social fără să îi cunoască regulile jocului" spune Corina Dragomirescu (Academia de Advocacy). Alți interlocutori fac referire precisă la informațiile care influențează percepția decidenților politici - ca de exemplu Radu Magdin, expert în comunicare: "cred că România are o imagine mixtă, și asta pentru că nu există o strategie unitară de imagine și influență și pentru că ignorăm că « jocul » nostru intern are reverberații până la Bruxelles și ne afectează mult anumite mișcări politice greșite, care ies din eleganța politicii europene."

Un specialist în comunicare din cadrul Comisiei Europene atenționează că politicienii români greșesc atunci când cred că ecourile declarațiilor lor politice și conflictele interne se opresc la frontierele României. Însă atât Comisarii cât și Statele Membre se informează prin canale independente sau proprii, cum ar fi revista presei din fiecare țară făcută de Ambasadele Statelor Membre, birourile de resort din România, nu din informările politicienilor români.

Din această percepție a unei imagini mixte despre România vine și dorința pentru "lobby de țară" sau "lobby românesc". Așa cum îl definește Radu Magdin, lobby-ul de țară ar fi o concertare a tuturor

[10] AMR, ROST, au câte un angajat, iar ADR Nord Est și UNCJR au câte doi angajați

eforturilor românești pentru a sprijini interesele României la Bruxelles, pentru a obține mai multe câștiguri și pentru a ne îmbunătăți imaginea în percepția partenerilor europeni. "Lobby de țară" sau "brand de țară" pot să semnifice și o strategie mai bună de comunicare a succeselor naționale, a rezolvării unor probleme sau a specificului național. Însă termenul de lobby este el însuși încărcat de prejudecăți și de conotații negative, atât în România cât și în alte țări europene și este perceput de unii dintre cei intervievați ca o machiere a problemelor României. Atât politicienii cât și cei din mediul privat își doresc în special acțiuni care să producă schimbări temeinice în administrația românească și să modifice astfel percepția României, precum creșterea capacității administrative și consolidarea statului de drept.

Unele aspecte în gestionarea fondurilor europene, acuzații de corupție precum și problemele de ordin social sunt motive pentru o imagine nu tocmai bună. Totuși, nu trebuie uitat că, în ceea ce privește imaginea României în instituțiile și capitalele europene, aceasta este cuantificată şi prin faptul că cetăţenii români sunt în continuare puternic pro-europeni, fiind de remarcat , aşa cum au confirmat şi recentele alegeri pentru Parlamentul European, lipsa oricăror formaţiuni politice euro-sceptice. Interlocutorii din Bruxelles ne asigură că avem o imagine bună datorită profesionalismului românilor angajați în instituții, a performanței bune a Comisarului Dacian Cioloș, a unor europarlamentari și a unei Reprezentanțe Permanente active.

2.4 Contează vocea românilor în Uniunea Europeană?

Atât în opinii din presă, cât și în răspunsurile românilor la Eurobarometre[11], se exprimă clar neîncrederea că România contează în Uniunea Europeană, precum și părerea că diplomații noștri nu ocupă încă locul pe care îl merită la masa decidenților politici. Pe de-o parte trebuie menționat că acest pesimism se întâlnește și la cetățeni din alte noi state membre - de exemplu un Eurobarometru din 2014 arată că polonezii consideră că opiniile lor nu au aceeași greutate în Uniunea Europeană ca și pozițiile țărilor cu economii mari[12]. Pe de altă parte, această percepție trebuie coroborată și cu lipsa de interes pentru afaceri europene (doar 32% dintre români spun că sunt interesați de aceste subiecte[13]) și lipsa de informare a românilor privind drepturile lor în Uniunea Europeană - doar 42% spun că știu care sunt drepturile lor[14].

Atât în discursurile politice cât și pentru o parte din interlocutorii noștri, în special din domeniul privat, reprezentarea României e percepută ca prea timidă. Mulți dintre cei intervievați doresc o reprezentare la nivel înalt mai combativă, care ar face mai des frondă, într-o atitudine mai vocală, pentru a obține pentru România funcții de reprezentare la nivel mai înalt, câștiguri mai vizibile pe dosare de interes. Însă reprezentanții diplomației spun că România beneficiază de imaginea unui *bun*

[11] http://www.antena3.ro/externe/uniunea-europeana/eurobarometru-74-dintre-romani-considera-ca-vocea-lor-nu-conteaza-in-ue-238468.html

[12] http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/quali/ql_6437_sum_en.pdf

[13] http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2013/election3/SyntheseEB795ParlemetreRO.pdf

[14] http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb81/eb81_fact_ro_en.pdf

actor european, care negociază, în spirit constructiv şi deschis, şi evită să blocheze negocierile europene, susţinând în egală măsură cu consecvenţă promovarea propriilor interese în plan european. Putem parafraza că e vorba de strategia celui care tace și face.

Potrivit diplomaţilor români, chiar dacă multe dintre succesele în procesul de negociere nu sunt vizibile în plan public, România reuşeşte să creeze în rândul statelor membre şi în relaţia cu instituţiile europene, imaginea unui stat capabil să îşi asume rolul de iniţiativă pe anumite dosare europene şi să coalizeze în jurul său state membre cu interese similare (exemple concludente în acest sens sunt Strategia UE pentru regiunea Dunării şi demersurile care au condus la semnarea AA/DCFTA cu R. Moldova şi liberalizarea regimului de vize cu aceasta).

Este greu de evaluat într-un un termen relativ scurt - şapte ani de zile - cât anume se câştigă sau se pierde cu această atitudine, dar pentru Șeful Reprezentanței Permanente a României la Bruxelles, Mihnea Motoc, România este văzută în Consiliu "ca un actor inconturnabil în majoritatea dosarelor, un actor pe care nu poți să-l eviți." Dincolo de importanța noastră datorată numărului de voturi, putem evalua, de exemplu, importanța pozițiilor pe care România le obține în instituțiile europene și, din informațiile care reies din rezultatul negocierilor din Consiliul Uniunii Europene sau concluziile Consiliului European, reușitele diplomației și reprezentanților politici. În ceea ce privește pozițiile, am trecut deja în revistă numărul mic de înalți funcționari din Comisia Europeană și cauzele subreprezentării la nivel înalt.

Însă, în ceea ce privește mandatele de Comisar European, România a primit de două ori mandate importante - Agricultură și Dezvoltare Regională. Pe de o parte am beneficiat de contextul politic din 2009 (atunci când Franța a sprijinit candidatura lui Dacian Cioloș) și din 2014, când Jean Claude Juncker a acordat tuturor țărilor mari portofolii importante, mai ales în cazul unui candidat femeie. Aceasta nu înseamnă că nu există progrese, așa cum afirmă Comisarul Dacian Cioloș: "România are credibilitatea pe care o merită și de care are nevoie și faptul că un comisar român are portofoliul Dezvoltării Regionale este un semnal că România, al șaptelea stat membru al UE, este tratat ca atare. Sigur, apoi va trebui să și livrezi rezultate, dar asta arată că România ca stat a fost și este prezentă în luările de poziție ale UE."

Putem observa o evoluție din mandatul 2009-2014 în mandatul 2014-2019 a pozițiilor obținute de către Membrii români ai Parlamentului European. Aceasta demonstrează o înțelegere mai bună a funcționării Parlamentului și bune contacte la nivelul decidenților politici europeni și români. Desigur, faptul că România are delegaţii relativ numeroase atât în PPE, cât şi în S&D, explică acest succes. Mai mult decât atât, strategia de a reprezenta candidați care aveau deja o experienţă în Parlamentul European s-a dovedit a fi una de succes, aceştia putându-se bucura de încrederea colegilor lor pentru a ocupa poziţii de responsabilitate în grupurile politice şi în Parlament.

În ce privește negocierile din Consiliu, acestea sunt secrete și există un consens general asupra păstrării acestor secrete. Negocierile se bazează pe compromisuri, iar temele de interes pentru România sunt des ambalate în principii care sunt sprijinite de coaliții formate din diverse țări. Dacă în unele domenii România merge cu grupul Visegrad+ (politică regională, Cadrul Financiar Multianual), pe altele formulează coaliții cu alte state membre (Franța, Germania etc.). De aceea, în orice succes al formării acestor coaliţii în plan european şi promovării poziţiilor acestora, trebuie contabilizat, indirect, şi ca un succes al României.

Există totuși și câteva exemple de frondă și rezistență a diplomației românești pentru a apăra interese sau coerența unei poziții. În 2012, România a fost singurul stat membru care a apărat dreptul Parlamentului European de a fi implicat în deciziile privind Spațiul Schengen[15]. În cursul negocierilor s-a ajuns însă la un compromis, cu obţinerea de către România a unor garanții privind aderarea la spațiul Schengen.

Deși au trecut șapte ani de la aderare încă nu ne-am însușit toate mecanismele europene pentru a valorifica potențialul pe care îl avem. Însă exemplele pozitive legate de funcțiile obținute, rezultatele pozitive din negocierile pe dosare ne arată că nu există o atitudine de rezistență din partea celorlalte state membre sau a administrației europene. Suntem însă în competiție cu alte state membre care vor să-și facă vocea auzită, iar noi trebuie să ne acordăm mai multă încredere pentru a fi la fel de vocali.

2.5 Ne cunoaștem interesele în Uniunea Europeană?

Unul dintre termenii cel mai des întâlniți în interviurile noastră a fost cel de "interes de țară". Atât politicieni cât și persoane din societatea civilă vorbesc de "lipsa de viziune, obiective pe termen lung" (Theodor Stolojan, MPE, PPE). Percepția este că interesul sau interesele României nu sunt formulate, supuse discuției publice și apoi folosite ca indicatori pentru formarea pozițiilor de negociere. Iar în înțelegerea generală, interesul de țară este ceva ce preocupă pe majoritatea cetățenilor și care ar trebui formulat după consultări publice, dezbateri, studii de impact. Corina Dragomirescu (Academia de Advocacy) afirmă: "este greu de spus care ar fi interesele României. Câți cetățeni și decidenți ar putea răspunde la o asemenea întrebare? Exact răspunsul acesta ar trebui clarificat printre români. Care sunt interesele noastre comune față de Europa? "

În realitate, interesul general al oricărui stat membru este format dintr-o sumă de interese, câteodată contrarii, și compromisuri între poziții diferite, iar România nu poate face excepţie: privatizarea unei societăți de stat versus costul pentru consumatori, interesele marilor latifundiari față de cei care fac o agricultură de subzistență, între cei care doresc exploatarea gazelor de șist și cei care nu o vor. Un alt element care mărește confuzia e proporția mare de investitori străini care activează în România. Așa cum au subliniat diferiți interlocutori, deși investitorii reprezintă de fapt capital străin, există un interes românesc pentru a-i susține (pentru locuri de muncă, investiții, etc.).

[15] http://www.rfi.ro/articol/stiri/politica/reforma-schengen-romania-nu-blocheaza-dosarul-dar-obtine-garantii

Poziția de negociere în cadrul instituțiilor europene este expresia identificării unui numitor comun între diferitele interese sectoriale din plan național, acest exercițiu fiind aplicat inclusiv de către România. Într-o lume perfectă situația ar fi următoarea: pe de-o parte statul ar fi la curent cu preferințele fiecărui actor și ar avea o bună cunoaștere a slăbiciunilor sale (prin studii de impact și consultări). Pe de altă parte, politicienii ar fi sensibili la interesele actorilor economici din circumscripția lor și la nevoile alegătorilor. Toate părerile ar fi prezentate de către politicieni în dezbateri publice, imparțiale și accesibile pentru publicul larg. În această ecuație intră și programul, ideologia și opțiunile politice ale partidelor care ajung la guvernare. Iar din studii de impact, consultări și dezbateri s-ar forma o imagine mai clară despre contururile așa zisului interes național.

Reținem totuși că există subiecte, în special de politică externă, unde există un consens între toți actorii naționali privind "interesul României". Astfel, există foarte puține voci care critică apartenența la Uniunea Europeană și NATO sau politica de sprijin pentru Republica Moldova. Acest consens, însă, poate fi și rezultatul lipsei de dezbatere și de mediatizare a subiectelor legate de afacerile externe. În domeniul economic, însă, interesele se multiplică și, chiar în urma consultărilor și dezbaterilor, e dificil de tranșat un interes comun și o poziție non-conflictuală.

Legea 373/2013 prevede de altfel că "Guvernul, prin Ministerul Afacerilor Externe sau prin ministerul de resort, pentru domeniile aflate în competența lor, potrivit legii, informează periodic cele două Camere ale Parlamentului asupra problemelor esențiale pentru România și pentru Uniunea Europeană, aflate pe agenda europeană" (la începutul fiecărei președinții rotative a Consiliului, deci la fiecare șase luni). "Problemele esențiale" identificate de Guvern și transmise Parlamentului pot fi o expresie a intereselor naționale.

Politicienii solicită de la administrație o părere despre care sunt interesele României în dosare europene. Administrația arată către lipsa de interes a sectorului privat și a societății civile pentru subiectele europene și imposibilitatea de a tranșa în lipsa unor reacții *din piață*. Însă, spune Adina Vălean (MPE, PPE), "în cazul României nu sunt nici studii de impact și nici dezbateri". Vicepreședintele Parlamentului consideră că decizii importante privind interesele românilor sunt luate la nivel de staff tehnic în guvern, nu sunt transparente și nici discutate în ședințe de guvern. De asemenea, nu există o relație funcțională cu Comitetul Economic și Social din România și nu există un mecanism care să producă sistematic date concrete privind interesele românilor și care să fundamenteze deciziile guvernului. Nu în ultimul rând, este important ca membrii români ai Parlamentului European să se implice în dezbaterile publice privind formularea intereselor naționale.

Vedem cum de fapt un clișeu despre rolul României în Uniunea Europeană pornește de la o serie de aspecte punctuale de la nivel național și dificultățile pe care le are Parlamentul României în a se impune ca adevăratul organ legislativ și de coordonare cu activitatea Guvernului. De altfel, acesta este doar un exemplu despre cum deficiențe ale administrației impactează eficiența reprezentării intereselor românești. Aceste aspecte vor fi tratate mai pe larg în partea a doua a acestui raport.

2.6 Există o poziție de țară clar definită?

Aceasta este o altă întrebare întâlnită foarte des în discuțiile pe care le-am avut în contextul documentării pentru acest raport. Legea 373/2013 introduce expresia "mandat de negociere al Guvernului". Considerăm că *poziția de țară* este mandatul de negociere care a rezultat în urma consultării tuturor actorilor, în acord cu interesul sau interesele de țară, formulată de ministerele de profil, coordonată de Ministerul de Externe și apoi transmisă reprezentanților României în procesul decizional european. Interlocutorii noștri identifică probleme în două etape ale acestui proces: în formarea poziției prin consultări și în transmiterea sa către membrii Parlamentului României și europarlamentarii români.

La fel ca și în cazul stabilirii „intereselor de țară", numeroși interlocutori vorbesc despre netransparența modului în care se formulează poziția de negociere și cer o mai bună consultare a tuturor actorilor, în special a Parlamentului României. Conform legislației ce reglementează colaborarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene, Guvernul trebuie trebuie să includă opinia Parlamentului în proiectul de mandat de negociere pe proiecte de acte aflate în discuție în Consiliul Uniunii Europene[16]. "Fundamentarea poziției de țară are trebui să aibă loc în baza unei dezbateri prealabile în Parlamentul României, care să fie inclusă în programul de lucru al Parlamentului" spune Adina Vălean. Însă, după consultarea sintezelor activităților Comisiilor de Afaceri Europene ale celor două Camere, nu am regăsit documente care să dovedească existența acestei consultări. Atât Adina Vălean (MPE, PPE) cât și Siegfried Mureșan (MPE, PPE) au recomandat ca rapoartele majore de pe ordinea de zi a Parlamentului European să fie discutate în cadrul Comisiilor de Specialitate în prezența miniștrilor de resort sau a europarlamentarilor.

Și pentru Șeful Reprezentanței Permanente a României, formularea poziției de țară întâmpină dificultăți. Însă acesta consideră că există îmbunătățiri: "înainte, poziția se forma prin raportare la alții, prin intuiție. Acum este mai bine. Putem observa sensibilitățile, obiectivele. Acum avem câte ceva de spus. Câteodată se vede o construcție foarte elaborată a poziției de țară, o poziție care intră în detalii".

În al doilea rând, europarlamentarii pe care i-am consultat ar dori să cunoască poziția de țară pentru a ști cum să negocieze sau să voteze unele rapoarte. În prezent europarlamentarii primesc din partea Reprezentanței Permanente informări periodice și sugestii de vot privind unele propuneri de rapoarte ale Parlamentului European. Unii apreciază Reprezentanța Permanentă a României pentru colaborarea pe dosarele pe care sunt responsabili și necesită informații. Însă aproape toți cei pe care i-am intervievat ar dori mai multă coordonare cu munca de reprezentare a Reprezentanței Permanente a României. MAE răspunde că transmite toate informațiile pe care le primește, însă că nu poate divulga

[16] Cf art.18, alin. 3, Legea nr.373 din 18 decembrie 2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene: http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?id=945

toate detaliile poziției de negociere pentru că ar periclita negocierile în sine. Într-adevăr diplomații nu sunt responsabili pentru comunicarea poziției de negociere. Această acțiune este datoria Executivului, adică a Guvernului și Președintelui, care, pe de-o parte trebuie să transmită presei coordonatele generale pe care se structurează poziția de negociere pentru a informa părțile interesate și publicul larg. Pe de altă parte, responsabilii politici trebuie să se coordoneze mai bine pentru a transmite, pe canalele specifice partidelor politice, semnale de negociere Membrilor Parlamentul European.

În concluzie, poziția de țară, sau mandatul de negociere este elementul care face legătura între toți actorii români și în consecință trebuie supusă consultării cu toate părțile interesate iar apoi transmisă prin canalele adecvate reprezentanților oficiali ai României pe lângă instituțiile europene.

2.7 Este lobby-ul o practică ilegală?

Am vorbit în introducere despre șase clișee despre reprezentarea României în Uniunea Europeană, însă trebuie să discutăm și despre un clișeu care afectează modul în care sunt reprezentate interesele României în afara canalelor instituționale. Persoane intervievate au considerat că în general ambiguitatea și conotația negativă a lobby-ului în România este un factor care descurajează firmele și organizațiile românești să-și urmărească interesele la nivel european.

În fapt, practica lobby-ului nu este legiferată în Romania. Are o conotație negativă, este adesea asociată traficului de influență și considerată nedemocratică. De exemplu, Gabriela Crețu (senator PSD) susține că „lobby-ul nu are nimic legitim cu democrația, mai ales cu cea participativă, are de-a face cu banii, cu economia. Permite celor cu bani să plătească firme sau profesioniști individuali care să stea toată ziua pe lângă instituțiile puterii și să le prezinte punctul de vedere, să influențeze procesele legislative”[17].

Încercările de a adopta o lege în acest sens au eșuat, stârnind numeroase controverse și nemulțumiri legate de modul de definire a termenului și de lipsa de consultări prealabile. În ciuda acestei stări de fapt, în România se face lobby, chiar dacă timid și sub altă formă: “Oameni politici, presă, ONG-uri sunt implicați în acțiuni de lobby, unii nerecunoscând acest lucru din cauza conotației preponderent negative în România a activităților de lobby, alții asociindu-și activitățile unor concepte (advocacy, public relations, governmental affairs) onorabile, importate după Revoluție, din spațiul american”, arată un studiu al Institutului pentru Politici Publice[18].

Opinia negativă despre lobby este caracteristică spațiului est-european, unde nu există cultura consultării dintre instituțiile statului și societatea civila sau agenții economici. De exemplu, un raport despre cum este perceput lobby-ul în 25 de state membre arăta că doar 3% dintre experții polonezi intervievați considerau că lobby-ul are un rol constructiv, comparat cu media de 46% din Uniunea

[17] http://www.agerpres.ro/politica/2014/07/10/gabriela-cretu-psd-activitatea-de-lobby-este-o-sursa-de-dezechilibru-12-08-51
[18] http://www.ipp.ro/pagini/practicile-351i-reglement259rile-p.php

Europeană[19]. Explicația avansată pentru aversiunea pentru lobby în cazul polonez este aceeași ca și pentru cazul României - lipsa de transparență în guvernare și folosirea de contacte informale și nedeclarate[20].

Dacă în România lobby-ul este un subiect tabu, la Bruxelles el face parte din viața de zi cu zi a aparatului administrativ european, al firmelor, reprezentanțelor și organizațiilor ce gravitează în jurul instituțiilor europene. Registrul de Transparență al instituțiilor europene utilizează o definiție foarte largă a termenului de lobby, solicitând înscrierea în sistem a organizațiilor și a persoanelor care desfășoară acțiuni în scopul de a influența direct sau indirect elaborarea sau punerea în aplicare a politicilor europene, precum și luarea deciziilor în cadrul instituțiilor europene, indiferent de canalul sau mijlocul de comunicare utilizat, de exemplu prin subcontractare, mijloace de comunicare în masă, contracte cu intermediari specializați, grupuri de reflecție, platforme, forumuri, campanii și inițiative la nivel local[21].

Studiile plasează numărul de lobby-iști la nivel european undeva între 16.000 și 100.000, incluzându-i pe cei care lucrează din statele membre urmărind politicile europene[22]. Lobby-ul este acceptat de instituțiile europene în special pentru că aceste instituții au nevoie de informații foarte tehnice, iar în al doilea rând pentru că doresc să înțeleagă care sunt interesele europene[23]. Lobby-iștii, fie că lucrează pentru firme specializate, reprezentanți ai ONG-urilor, patronate sau firme de relații publice, se întâlnesc regulat cu europarlamentari și asistenții acestora, funcționari din Comisie sau atașați din reprezentanțele permanente. Nu toată lumea aderă la titlul de lobby-ist, însă toată lumea vizează într-un fel sau altul influențarea și câștigarea de partea lor a factorilor de decizie.

Lobby-ul este un instrument foarte puternic de reprezentare a intereselor individuale pe lângă instituțiile europene. În cazul în care agenții economici sau din domeniul neguvernamental sunt nemulțumiți de poziția de negociere a țării lor, ei recurg la instrumente de lobby pentru a-și apăra interesele. Pentru actorii români este important să își însușească modul în care funcționează lobby-ul la nivel european pentru a-i putea folosi potențialul. Așa cum am menționat, adaptarea la lobby-ul european este dificilă dacă nu există un context similar în țara de origine. Legiferarea lobby-ului ar putea fi o soluție și pentru o mai bună reprezentare a intereselor și pentru transparentizarea contactelor dintre stat și lumea afacerilor.

2.8 Concluzie

Am trecut în revistă clișeele despre relația României cu Uniunea Europeană pentru a clarifica status quo-ul și pentru a explica mai bine unii termeni care vor fi în continuare utilizați în prezentarea modului în care este reprezentată România la Bruxelles. Trebuie reținut în special că, deși avem o

[19] http://lobbyingsurvey.burson-marsteller.com/
[20] http://www.etd.ceu.hu/2011/nytko_justyna.pdf
[21] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:191:0029:0038:RO:PDF#page=2
[22] http://www.kas.de/wf/doc/kas_34374-1522-2-30.pdf?130514150031
[23] http://aei.pitt.edu/33094/1/kluever._heike.pdf

imagine unitară despre imaginea, vocea, interesul, poziția României, vorbim de fapt despre o multitudine de imagini, voci, interese care vor să fie incluse într-o poziție de negociere comună. În continuare vom privi modul în care fiecare actor reprezintă diferitele interese românești.

3. *Cum este de fapt reprezentată România la Bruxelles - reușite și dificultăți*

Principalii responsabili pentru reprezentarea României în cadrul instituțiilor europene sunt Președintele României în cadrul Consiliului European, Ministerele de resort reprezentate de Miniștri și Secretari de Stat, dar şi Reprezentanța Permanentă a României în cadrul Consiliului Uniunii Europene. Totodată, deși reprezintă cetățenii și nu Guvernul țării din care vin, europarlamentarii – în special cei care provin din partidul/coaliția de guvernare - pot contribui la susținerea pozițiilor de țară. Activitatea acestora face din România un actor activ în afaceri europene şi nu un actor pasiv. Percepția celor intervievați de noi este că actorii instituționali români reacționează în mod corect la propunerile de politici europene și își aduc contribuțiile la acestea. Însă "ceea ce lipsește din tablou pentru a face România un actor proactiv sunt inițiativele venite din România" - Sorin Moisă (MPE, S&D).

3.1 *Reprezentantul la Consiliul European*

Constituţia Republicii nu precizează în mod clar cine ar trebui să reprezinte ţara în Consiliul European[24], însă, în mod tradiţional Preşedintele României a fost cel care a participat la acestea. Pentru a avea o bună reprezentare ar fi de dorit o bună colaborare cu Guvernul şi cu ministerele de resort.

Președintele comunică periodic despre agenda și concluziile Consiliilor Europene la care participă[25]. Însă temele pe care acesta poate să le abordeze în mod oficial în Consiliul European sunt subiecte pe care există o poziție aproape consensuală trans-partizană: aderarea la zona euro, aderarea la spațiul Schengen, promovarea integrării europene a Republicii Moldova.

3.2 *Guvernul și miniștrii de resort - formatorii mandatului de negociere și reprezentarea în reuniunile Consiliului Uniunii Europene*

Numeroși interlocutori consideră că Guvernul României ar trebui să fie vectorul din spatele creșterii influenței României în Uniunea Europeană. Însă există aproape un consens între interlocutorii din privat și din zona neguvernamentală că "nu există voință pentru Uniunea Europeană la nivel înalt", așa cum spune Cristian Ghinea (Director CRPE). O parte dintre cei intervievați consideră că această voință a lipsit indiferent de ce partid s-a aflat la guvernare. Pe de altă parte, Laura Florea (Point PA)

[24] Potrivit Tratatului Uniunii Europene, Consiliul European este instanța care definește marile direcții și priorități ale UE, fără a avea însă funcții legislative.

[25] http://ue.mae.ro/local-news/963

spune că "autoritatea nu e destul de matură ca să se implice", scoțând în evidență aceleași dificultăți de înțelegere a potențialului și oportunitățile pe care le înseamnă Uniunea Europeană.

Un alt factor citat pentru lipsa de voință pentru acțiuni europene este instabilitatea politică. Siegfried Mureșan (MPE, PPE) afirmă că au fost mai mulți miniștri de externe români din 1990 până în prezent (în număr de 14), decât miniștri de externe germani din 1965 până în prezent (11). Interlocutorii noștri au subliniat că instabilitatea politică se traduce prin lipsă de viziune unitară și continuitate la nivelul ministerelor. De asemenea, instabilitatea îngreunează crearea de contacte bazate pe încredere și relații de muncă durabile la nivel înalt.

Guvernul este prezent în procesul decizional european în două faze: formularea mandatului de negociere și reprezentarea în negocierile din cadrul Consiliului Uniunii Europene. Am prezentat deja mai devreme opiniile despre modul în care este formulat mandatul de negociere sau poziția de țară. În ceea ce privește reprezentarea la întâlnirile Consiliului UE puține informații apar în spațiul public despre cum ne reprezintă miniștrii în procesul decizional european, în afară de comunicatele de presă frugale ale Ministerelor[26] privind Miniștrii sau Secretarii de stat care participă la aceste reuniuni

Poate din această cauză există și o percepție între mulți dintre interlocutori că miniștrii și secretarii de stat nu participă la aceste reuniuni. Am consultat listele de prezență din ultimii ani și miniștrii sau secretarii de stat participă cu regularitate la reuniunile Consiliului Uniunii Europene. Interlocutori din administrație au afirmat că, într-adevăr, prezența miniștrilor sau secretarilor de stat era o problemă în trecut, însă acum MAE menține un dialog permanent cu toate ministerele pentru a se asigura de reprezentare corespunzătoare la întâlnirile Consiliului UE.

Însă, așa cum am arătat și în secțiunea referitoare la formarea poziției de țară, cei intervievați consideră că miniștrii ar trebui să discute cu Comisiile de specialitate din Parlamentul României despre mandatul lor de negociere și să aibă consultări prealabile cu mediul privat, societatea civilă și cu membrii români din Parlamentul European.

Configurațiile Consiliului Uniunii Europene

Consiliul Afaceri Generale (CAG)
Coordonează pregătirile pentru reuniunile Consiliului European și asigură coerența dintre lucrările diferitelor formațiuni ale Consiliului UE. De asemenea, Consiliul Afaceri Generale stabilește cadrul financiar multianual, supervizează procesul de aderare și alte aspectele legate de structura instituțională a UE. La sesiunile GAC, care au loc odată pe lună, participă în principal miniștrii afacerilor europene din statele membre.

Consiliul Afaceri Externe (CAE)
Este responsabil de acțiunea externă a Uniunii în domenii precum politica externă și apărare, comerț, cooperare pentru dezvoltare și ajutor umanitar. La sesiunile CAE participă de regulă miniștrii afacerilor externe din statele

[26] http://www.mfinante.ro/acasa.html?method=detalii&id=86888

UE, dar în funcție de ordinea de zi pot participa miniștrii apărării, dezvoltării sau comerțului. Consiliul Afaceri Externe se reunește o dată pe lună.

Consiliul Afaceri Economice și Financiare (ECOFIN)

Este responsabil de politica UE în politica economică, aspectele fiscale și reglementarea serviciilor financiare. Consiliul ECOFIN coordonează și pozițiile UE la reuniunile G-20, precum și aspectele financiare ale negocierilor internaționale în domeniul combaterii schimbărilor climatice. La reuniunile ECOFIN, care au loc o data pe lună, participă miniștrii economiei și finanțelor.

Consiliul Justiție și Afaceri Interne (JAI)

Dezvoltă cooperarea, politicile comune și chestiuni transversale în domeniul justiției, ca de exemplu garantarea drepturilor omului, protecția civilă, azil și migrație, libera circulație a cetățenilor sau strategia de Securitate a UE. Sesiunile au loc o data la două luni, iar la sesiuni participă miniștrii justiției și ai afacerilor interne.

Consiliul Ocuparea Forței de Muncă, Politică Socială, Sănătate și Consumatori (EPSCO)

Consiliul EPSCO urmărește creșterea ocupării forței de muncă și asigurarea unui grad ridicat de protecție a sănătății și a consumatorilor. La sesiuni participă miniștrii responsabili de afaceri sociale, sănătate și protecția consumatorilor. De regulă sunt patru sesiuni pe ani.

Consiliul Competitivitate (COMPET)

Vizează patru domenii principale și anume piața internă, industrie, cercetare și inovarea și spațiul. În funcție de ordinea de zi, la sesiuni participă miniștrii de resort. Consiliul COMPET se reunește de cel puțin patru ori pe an.

Consiliul Transporturi, Telecomunicații și Energie (TTE)

Urmărește realizarea de infrastructuri și piețe moderne, competitive și eficiente și de a crea rețele transeuropene de transporturi, telecomunicații și energie. Numărul reuniunilor și componența Consiliului variază în funcție de ordinea de zi. Astfel, miniștrii transporturilor se reunesc de regulă de patru ori pe an, miniștrii energiei de trei sau patru ori pe an, iar miniștrii telecomunicațiilor se reunesc de două ori pe an.

Consiliul Agricultură și Pescuit (AGRIFISH)

Adoptă legislație în domenii care privesc producția de alimente, dezvoltarea rurală și gestionarea pescuitului. La sesiuni participă miniștrii de agricultură (și ministrul pentru pescuit acolo unde există). Consiliul AGRIFISH se reunește de regulă o data pe lună.

Consiliul Mediu (ENV)

Este responsabil de politica de mediu a UE, protecția mediului și a sănătății umane. Se ocupă și de chestiuni de mediu la nivel internațional, în special în domeniul schimbărilor climatice. Consiliul ENV are loc de patru ori pe ani, iar la reuniuni participă miniștrii responsabili de aspectele legate de mediu.

Consiliul Educație, Tineret, Cultură și Sport (EYCS)

Rolul Consiliului este de a furniza un cadru de cooperare în vederea schimbului de informații și bune practici, întrucât domeniile de educație, tineret cultură și sport nu sunt de competența UE. La sesiuni participă miniștrii de resort din statele membre, în funcție de ordinea de zi. Consiliul EYCS se reunește de trei/patru ori pe an.

3.3 Reprezentanța Permanentă a României pe lângă UE: cureaua de transmisie București - Bruxelles

Ca punct de contact între statul român și Uniunea Europeană, Reprezentanța Permanentă are un rol foarte important: participă, alături de Guvern, la elaborarea documentelor de poziție ale României și promovează interesele naționale în Consiliu. Formată din crema diplomației și administrației românești, Reprezentanța are 100 de angajați care vin din Ministerul Afacerilor Externe (MAE) și ministerele de resort în domenii în care UE are competențe. Practic, acest lucru înseamnă că atașații cunosc dinainte politicile sectoriale aflate pe masa negocierilor și că își aduc contribuția la formarea poziției de negociere.

Publicul larg nu are o percepție clară asupra rolului și activității Reprezentanței Permanente. În schimb, în rândul experților europeni chestionați, Reprezentanța Permanentă are în general o reputație bună: există expertiză, Reprezentanța este activă și deschisă dialogului cu părțile interesate. Ba chiar există părerea că Reprezentanța "plombează adesea găurile din administrația centrală", după cum spune europarlamentarul PSD Sorin Moisă și cum au confirmat și un număr semnificativ dintre cei intervievați. Aceasta înseamnă că Reprezentanța trebuie să intervină atunci când ministerele de linie nu reacționează cu instrucțiuni pentru reprezentarea în negocieri sau în grupurile de lucru ale Consiliului. Alți interlocutori au dat exemple punctuale în care unele ministere nu au reacționat, au reacționat inadecvat sau cu întârziere în formularea poziției de țară sau ca răspuns la evoluția negocierilor. Experții intervievați au explicat că lipsa de reacție sau reacțiile întârziate din partea ministerelor afectează poziția României în negocierile din diversele grupuri de lucru ale Consiliului.

Atât experții din Reprezentanța României, cât și diplomații din MAE spun însă că acest aspect s-a ameliorat în ultimii ani. Pe de altă parte MAE explică și faptul că angajații Reprezentanței care au fost detașați sunt tot parte din ministerele de linie și deci acționează ca parte integrată a administrației.

Ca o notă generală, trebuie spus faptul că succesele diplomației românești la Bruxelles nu sunt întotdeauna ușor de cuantificat. În primul rând pentru că poziția României converge adesea cu cea a majorității statelor membre[27] și apoi pentru că dedesubturile tratativelor și strategia de negociere a României nu sunt cunoscute publicului larg. Printre exemple de succes se numără Strategia Dunării, inițiată de România și Austria, precum și deja celebrul caz N+3 al extinderii regulii dezangajării automate, fără de care România ar fi pierdut peste 4 miliarde de euro.

[27] http://www.votewatch.eu/en/term8-council-compare-votes-term8-poland.html#/#9/0/2009-07-01/2015-07-01/INT

Atât munca Reprezentanței Permanente cât și a direcţiilor de specialitate din Ministerul Afacerilor Externe este puțin cunoscută de publicul larg. Discreția este un instrument de lucru al diplomației, însă aceasta ar avea de câștigat dacă ar comunica mai mult despre rezultatele pozitive ale activității lor prin intermediul vectorilor de opinie, corectând astfel inadecvențele care apar în presă.

3.4 Reprezentarea în grupurile de experţi şi de comitologie

Pentru că politicile europene au un impact atât de important asupra legislației naționale, ministerele au pe lângă rolul lor la nivel național și atribuții care țin de politici europene. Un minister de resort participă în elaborarea actelor normative europene la mai multe nivele. Ministerul monitorizează elaborarea propunerii de act normativ și ia notă de aspectele care sunt potenţial contrare intereselor României. Experții din ministere participă la consultările din cadrul Comisiei Europene prin care sunt transmise informații despre specificul fiecărui stat membru și sunt discutate diferitele variante de propuneri de act normativ. Plecând de la aceste informații și de la cele primite de la expertul detașat în Reprezentanța Permanentă a României la Bruxelles, precum și alți experți detașați din cadrul Comisiei Europene, ministerul elaborează o poziție de negociere pe care o prezintă Ministerului de Externe. După ce poziția elaborată este coroborată de către MAE cu pozițiile altor ministere se formează poziția de țară, mandatul de negociere cu care merg apoi miniștrii în reuniunile Consiliului UE.
Percepția multor dintre cei intervievați este că acest proces complex nu este încă în totalitate stăpânit de toate ministerele. Dincolo de criticile generale despre defectele sistemului administrativ românesc, interlocutorii noștri consideră că există o lipsă de interes pentru temele europene și o lipsă de cunoștințe în domeniu. Aceste probleme sunt accentuate și de faptul că cei care devin specialiști în politici europene sunt reținuți cu greu de către sistem, preferând salarii mai bune în domeniul privat. Cele descrise mai sus nu sunt o noutate. De altfel, prin Acordul de Parteneriat pentru 2014 - 2020 România s-a angajat față de Uniunea Europeană să își amelioreze capacitatea administrativă și să integreze mai bine normele europene[28].

O altă percepție existentă printre cei intervievați este că experţii din ministere nu participă la grupurile de experți ale Comisiei Europene. Există aproximativ 1.000 de grupuri de experți organizate de Direcțiile Generale din Comisia Europeană, în care se prezintă propunerile de acte normative și se discută diferite variante de lucru în funcție de specificul național. Participarea la aceste grupuri de experți este foarte importantă, pentru că în acest fel statul român poate transmite informații Comisiei Europene despre interesele sale specifice încă din faza de elaborare a proiectului de act normativ. În cazul neparticipării la aceste grupuri de experți și la grupurile de comitologie, statul român trebuie să

[28] http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/acord-parteneriat/Partnership_Agreement_2014RO16M8PA001_1_2_ro.pdf

se concentreze pe eforturile diplomației sau a personalului detașat din ministere pentru a negocia diferitele dosare.

Am trecut în revistă numeroase liste de membri ai grupurilor de experți, iar România pare să fie bine reprezentată în termeni de adeziune. Din păcate nu există liste de prezență precise, deci nu am putut verifica percepția interlocutorilor noștri apropos de participarea experților români. Totuși, Reprezentanța Permanentă a României susține că funcționarii din ministere participă la aceste grupuri de experți și de comitologie.

Necunoscute de publicul larg, canalele administrative sunt foarte importante pentru promovarea specificului național în legislația europeană. Acestea sunt încă un exemplu de resursă ce trebuie exploatată de statul român pentru o mai bună reprezentare a intereselor noastre la nivel european.

3.5 Membrii Parlamentului European - reprezentare politică

Opinia generală este că europarlamentarii joacă un rol important în reprezentarea intereselor românești la Bruxelles, chiar dacă pârghiile prin care aceștia pot influența legislația și rezultatele lor concrete sunt mai puțin cunoscute. Potrivit experților chestionați, există semne de întrebare în legătură cu eficiența cu care unii europarlamentari își fac treaba: "Puterea europarlamentarilor e limitată și din cauza faptului că sunt promovate cadre ale partidului și nu specialiști" (Daniel Rață, expert politici europene). De asemenea se înțelege mai greu influența pe care o au sau o pot avea europarlamentarii, pentru că ei "nu au cheia pentru bani" spune Sorin Moisă (MPE, S&D), adică un cuvânt direct de spus pe acordarea fondurilor europene, atât de importante pentru România. Există un potențial foarte mare de reprezentare a intereselor României prin intermediul europarlamentarilor români, pentru că din 2009 Parlamentul European este co-legislator alături de Consiliul Uniunii Europene în aproape toate domeniile de competență ale UE, fiind un actor-cheie în procesul decizional.

Importanța europarlamentarilor români în Parlamentul European derivă din forța lor numerică (al șaptelea stat ca număr de membri - 32), apartenența la cele două mari grupuri politice europene (populari și socialiști) și influența politică a funcțiilor pe care le dețin. Spre deosebire de membrii Parlamentului României, europarlamentarii au resurse mult mai mari la dispoziție (buget lunar pentru consiliere de aproximativ 21.000 de euro, birouri la Bruxelles și în circumscripție) și sunt mult mai deschiși dialogului cu părțile interesate, tocmai pentru că lucrează pe dosare tehnice în care au nevoie să asculte cât mai multe opinii avizate. Un exemplu despre cum o idee românească a prins la Bruxelles este o declarație scrisă inițiată de Marian-Jean Marinescu (MPE, PPE) prin care Parlamentul European a solicitat Comisiei Europene să găsească o soluție pentru ca serviciul de

urgență 112 să fie accesabil persoanelor cu deficienţe de auz. Această măsură a pornit de la un simplu e-mail trimis de un ONG din România[29].

Europarlamentarii sunt aleși de cetățeni români, însă ei reprezintă cetățeni europeni și sunt membri ai unor grupuri politice europene. Ei nu sunt ambasadori ai României în Parlamentul European, ci trebuie să elaboreze legislație în beneficiul tuturor cetățenilor europeni, iar cei mai influenţi deputaţi europeni sunt tocmai cei care sunt capabili să se pronunţe pe întreaga activitate a Parlamentului European, nu cei care sunt prezenţi doar la dezbaterile cu iz naţional. Însă, în calitatea lor de politicieni aleși în România, europarlamentarii sunt adesea sensibili la reprezentarea de interese cu specific național sau regional. În mod ideal, aceştia prezintă aceste interese ca fiind ancorate în context european sau regional. Un bun exemplu în acest sens este sprijinul acordat pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Deși acest subiect nu a fost tot timpul privit favorabil de către instituțiile europene, atât diplomația românească, cât și europarlamentarii români au continuat să susțină demersurile Republicii Moldova, făcând legătura cu situația geopolitică actuală și amenințările Federației Ruse.

Un alt exemplu îl reprezintă găsirea resurselor financiare de care are nevoie România pentru a îndeplini țintele de eficiență energetică și reducere a emisiilor de CO2 agreate la nivel european. De fapt, nevoia de finanțare nu este o provocare doar pentru România, ci și pentru celelalte state din Europa Centrală și de Est, care sunt toate eligibile pentru Fondul de Coeziune. Soluția găsită a constat într-un amendament susținut de raportorul pe dosar, Victor Boștinaru (MPE, S&D), prin care Fondul de Coeziune poate finanța anveloparea blocurilor de locuințe, precum și modernizarea și construirea de sisteme de termoficare cu randament ridicat de cogenerare.

Ce pot face concret europarlamentarii pentru reprezentarea interesului românesc? În primul rând să obțină calitatea de raportori principali sau alternativi în dosare cu relevanță pentru România și apoi să-și folosească influența politică la nivel de grup politic pentru a susține poziția României în negocieri. O poziție și mai influentă este cea de coordonator al grupului politic - deoarece raportorul trebuie să își negocieze susținerea grupului politic, iar în acest proces coordonatorul joacă un rol cheie, acordul său privind votul pe dosar îi este necesar chiar și raportorului. De asemenea vice-președintele grupului politic are și el un cuvânt important de spus în deciderea votului pe raport sau amendamente. În plus, coordonatorii și vice-președinții au o putere asupra stabilirii agendei și a rapoartelor care vor fi discutate.

Încă din prima jumătate a acestui mandat, România a înregistrat progrese semnificative față de legislatura 2009-2014, când a avut singur vice-președinte de Parlament European. România are în prezent același număr de vice-președinți ai Parlamentului European ca și Germania (doi) și cu unul mai mult decât Polonia. Acestea sunt poziții prestigioase și ilustrează influența pe care o pot avea

[29] http://www.indexromania.ro/2011/11/19/serviciul-de-urgenta-apelat-si-prin-sms/

românii în interiorul PPE și S&D. Deținerea acestor două posturi pentru prima parte a mandatului actualei legislaturi ne dă speranțe că vom putea avea în viitor și un președinte român al Parlamentului European, așa cum a făcut Polonia cu Jerzy Buzek.

În momentul de față, europarlamentarii acoperă bine comisii relevante pentru România, ca industrie și energie (ITRE), transport (TRAN), mediu și sănătate publică (ENVI), agricultură (AGRI) și libertăți civile (LIBE). Nu același lucru poate fi spus despre Comisia de dezvoltare regională (REGI), unde există un singur membru permanent și trei supleanți din România. Chiar dacă în următorii ani accentul va fi pus pe implementarea legislației recent adoptate, Comisia REGI rămâne importantă în condițiile în care fondurile europene sunt o prioritate în România.

N+3 - cooperare între toți actorii români

După recomandarea Consiliului European ca România și Slovacia să beneficieze de timp suplimentar pentru cheltuirea banilor europeni, raportorul pe acest dosar a propus un amendament prin care acorda această facilitate tuturor statelor membre. Deși la prima vedere pare o idee atractivă, un vot favorabil ar fi blocat negocierile din Consiliu, necesitând timp suplimentar de negociere. Pericolul ar fi fost pierderea a peste 4 miliarde de euro de către România, adică peste 20% din alocarea totală în perioada 2007-2013. Conștienți de pericol, europarlamentarii români s-au mobilizat convingându-și colegii străini să voteze împotriva acestui amendament.

Foarte des cei intervievați au menționat că există o lipsă de coordonare între europarlamentarii români din diferite partide politice: "În plan politic nu se face diferența dintre lupta politică și interesele României" spune Ovidiu Nahoi (jurnalist). Există percepția că atacurile repetate dintre europarlamentari exportă conflictele din România și îi împiedică pe europarlamentari să coopereze pe dosarele cheie pentru România. Însă există exemple concrete în care există colaborare între europarlamentari români din diferite grupuri politice europene. Astfel, Cristian Preda (MPE, PPE) și Andi Cristea (MPE, S&D) au reușit să negocieze adoptarea unui amendament care menționează cerere de adeziune a Republicii Moldova la Uniunea Europeană în 2015 în cadrul rezoluției prin care Parlamentul European își dă acordul pentru ratificarea Acordului de Asociere cu Republica Moldova.

3.6 Europarlamentarii români - calitate vs. cantitate

Cât de activi au fost europarlamentarii români în legislatura 2009-2014? Cât din munca lor a fost cantitate și cât calitate? Dacă ne uitam strict la statistici[30], eurodeputații români au fost pe locul șapte din 28 după numărul de rapoarte elaborate, pe locul opt după numărul de avize și locul patru după numărul de rapoarte amendate. Dacă la începutul mandatului, delegația română stătea bine doar la capitolul activități secundare, treptat s-a observat o creștere a activităților de substanță (rapoarte, avize, amendamente), un semn că influența românilor în Parlamentul European este în creștere[31].

Dacă la capitolul număr de rapoarte redactate/europarlamentar România este pe locul șapte, la capitolul dosare adoptate prin co-decizie, adică unde Parlamentul a influențat direct legislația,

[30] http://qvorum.ro/wp-content/uploads/2014/05/Europarlamentarii-la-Raport_cum-ne-reprezinta-in-Europa-vol-IV.pdf
[31] Idem

România ocupă abia locul 11[32]. Printre rapoartele-cheie pentru care au fost responsabili europarlamentari români se numără Fondul de Coeziune, importurile de vin din Moldova, directiva privind înghețarea și confiscarea beneficiilor provenite din săvârșirea de infracțiuni, mai multe regulamente în domeniul transportului rutier, directiva privind dreptul de a fi asistat de un avocat în cadrul procedurilor penale, modificarea regulilor privind guvernanţa spaţiului Schengen, implementarea și operarea sistemelor europene de radionavigație prin satelit, rețeaua feroviară europeană sau conservarea resurselor de pescuit. Trebuie spus însă că nu există un interes românesc aparte în toate dosarele de codecizie, astfel că potențialul acestor dosare pentru România este scăzut. Cea mai importantă recomandare a interlocutorilor noștri a fost ca delegațiile românești să se concentreze pe obținerea de dosare unde se poate introduce un specific românesc, pentru a avea un impact mai mare.

Plecând de la statisticile realizate de VoteWatch, funcțiile deținute și dosarele obținute, Organizația Qvorum a făcut o listă a europarlamentarilor cei mai influenți în mandatul 2009 - 2014[33]. Această listă ia în considerare importanța dosarelor pentru politica europeană, dar și impactul lor în politica românească.

- Marian Jean Marinescu: vicepreședinte al grupului PPE pe durata întregului mandat și raportor principal pe patru rapoarte legiferate prin procedura de co-decizie;
- Adina Vălean: vicepreședinte al grupului ALDE pe durata întregului mandat și raportor principal pe 2 rapoarte legiferate prin procedura de co-decizie;
- Adriana Țicău: vicepreședintele Comisiei de Transport și Turism a PE și raportor principal pe trei rapoarte legiferate prin procedura de co-decizie;
- Corina Crețu: vicepreședinte al grupului S&D începând din anul 2012 și vicepreședinte al Comisiei de Dezvoltare Internațională a PE;
- Theodor Stolojan: vicepreședinte al Comisiei pentru Afaceri Economice și Monetare a PE și raportor principal pe două rapoarte legiferate prin procedura de co-decizie;
- Iuliu Winkler: raportor principal pe șase rapoarte legiferate prin procedura de co-decizie;
- Monica Macovei: vicepreședinte al Delegației UE-Moldova a PE și raportor principal pe trei rapoarte legiferate prin procedura de co-decizie (precum și multe alte rapoarte pe procedura de descărcare bugetară);
- Renate Weber: coordonator politic al grupului ALDE în Comisia pentru Libertăți Civile, Justiție și Afaceri Interne a PE și raportor principal pe un raport legiferat prin procedura de co-decizie.

[32] Potrivit unui raport Votewatch: http://www.votewatch.eu/blog/wp-content/uploads/2014/05/votewatch-europe-special-policy-brief-meps-activities-final-6-may.pdf
[33] http://qvorum.ro/wp-content/uploads/2014/05/Europarlamentarii-la-Raport_cum-ne-reprezinta-in-Europa-vol-IV.pdf

Această listă este structurată în special plecând de la funcții politice, care au fost obținute de europarlamentarii aflați la al doilea mandat, sau de cei cu greutate în partidele naționale. La fel ca și funcțiile, și rapoartele legislative sunt distribuite europarlamentarilor cu cea mai bună sprijinire politică sau foarte experimentați. Este dificil pentru un europarlamentar aflat la primul mandat să se impună. În afară de pozițiile enumerate mai sus, europarlamentari români au fost și raportori din umbră/alternativi, coordonatorii partidelor pe unele dosare importante, cum ar fi pachetul de guvernanță Schengen (Ioan Enciu, PSD). Acest rol este foarte important în special în cazul grupurilor politice mari, acordul raportorului din umbră fiind necesar pentru obținerea majorității.

Putem să ne întrebăm dacă se putea mai mult. Interlocutorii noștri cred că da, chiar și cu riscul de a specula. Însă pentru acest lucru nu ajunge ca europarlamentarii români să fie raportori pe dosarele-cheie. E nevoie și de o coordonare la nivelul delegației în punctele importante pentru România, cât și de o cunoaștere mai bună a interesului național. Prin urmare vina nu trebuie căutată doar la europarlamentari, ci și în lipsa de reacție sau pasivitatea a sectorului privat și ONG din România.

Experții intervievați au mai menționat o oarecare tendință a europarlamentarilor români de a se concentra pe activități cantitative fără impact legislativ, ca intervențiile în plen (locul cinci) și întrebările scrise (locul 15). Tot experții au punctat că deși în dezbaterile din plen, europarlamentarii aduc în discuție aspecte relevante pentru România, discursurile reflectă adesea lupta politică din țară. Prin urmare, recomandările observatorilor europeni chestionați vizează colaborarea mai bună în punctele importante pentru România și obținerea de poziției de raportor în dosare-cheie.

Cum se prezintă delegația României în Parlamentul European? 2014 - 2019

România ocupă locul al șaptelea în Parlamentul European după dimensiunea delegației naționale (32 de membri), fiind devansată de Germania, Franța, Marea Britanie, Polonia, Spania și Italia. Componența la nivel de partide politice este următoarea: PSD-UNPR-PC: 16, PNL: 6, PDL: 4, PMP: 2, UDMR: 2, independenți: 2. În funcție de afilierea la grupurile politice din Parlamentul European, situația se prezintă astfel: Grupul Alianța Progresistă a Socialiștilor și Democraților (S&D): 16, Grupul Partidului Popular European (PPE): 14, Grupul Alianța Democraților și Liberalilor (ALDE): 2.

Sumarul pe grupuri politice

S&D (PSD-UNPR-PC) Cu 16 membri ai Parlamentului European, Alianța PSD – UNPR - PC este a patra delegație națională din cadrul S&D și deține următoarele funcții: o funcție de vice-președinte al Parlamentului European, 1 vice-președinte al grupului S&D, patru vice-președinți de comisie și o poziție de coordonator. De asemenea, Andi Cristea este Președinte al Delegației la Comisia parlamentară de cooperare UE - Moldova.

PPE (PNL, PDL, PMP, UDMR)

La PPE, cu 14 deputați, delegația României este a șasea ca mărime din PPE, însă este mai puțin coezivă

decât delegația română din S&D, fiind formată din patru partide politice prinse în lupte politice pe plan național. Delegația română din PPE a obținut următoarele funcții: un vice-președinte al Parlamentului European (PNL), un vice-președinte de grup (PDL), trei vice-președinți de comisie (doi de la PMP și unul de la UDMR), precum și un coordonator (PMP) și doi vice-coordonatori (ambele inițial la PDL). De asemenea, Monica Macovei (PPE, independent) este Președinte al Delegației la Comisia de Stabilizare și Asociere cu Albania.

ALDE (1 membru PNL, 1 independent)

Cu doar doi membri, delegația liberală a obținut o poziție de vice-președinte a grupului politic și una de coordonator.

Cât de importante sunt funcțiile românilor în Parlamentul European?

Funcția de **vice-președinte al Parlamentului European** este considerată de prestigiu, chiar dacă nu este influentă la nivel legislativ, ci mai degrabă la nivel administrativ. Parlamentul European are 14 Vice-președinți aleși pentru o perioada de doi ani și jumătate. Această funcție este deținută în prezent de Adina Vălean (PNL, PPE) și Corina Crețu (PSD, S&D)

În schimb, **vice-președinții de grup politic** pot influența strategia și deciziile politice ale acestuia. Victor Boștinaru este vice-președinte al grupului S&D, iar Marian-Jean Marinescu vice-președinte al grupului PPE.

O funcție cu greutate este cea de **președinte de comisie parlamentară**, acesta poate influența agenda și temele dezbătute în comisie.

Extrem de importantă este funcția de **coordonator**, mai ales la populari și socialiști, care dețin majoritatea în Parlament. Practic, coordonatorul decide (după negocieri) poziția grupului politic pe toate dosarele dezbătute în comisia sa, inclusiv distribuția dosarelor la nivel de grup. Cristian Preda (PPE, PMP) este coordonator PPE pentru Comisia de afaceri externe (AFET), Monica Macovei (PPE, independent) vice-coordonator PPE la Comisia de control bugetar (CONT), iar Dan Nica (S&D, PSD) coordonator S&D la Comisia de industrie, cercetare și energie (ITRE).

3.7 Comisarul european din partea României

De jure, la fel ca orice alt funcționar european, Comisarul european trebuie să lase la ușa Comisiei Europene orice parti-pris național[34]. Interlocutorii noștri nu percep Comisarul european ca unul dintre reprezentanții de drept ai României și există o părere pozitivă despre profesionalismul celor doi Comisari români de până acum. Totuşi, Comisarii europeni rămân sensibili la interesele țărilor din care provin și le ridică în discuție atunci când este dezbătută situația statului membru în cauză. De

[34] http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/pdf/code_conduct_en.pdf

asemenea, Comisarul poate să poarte un dialog pe teme de politici europene cu autoritățile din propria țară, fără însă a deveni reprezentantul acestora în Comisie.

În cursul mandatului său, Comisarul pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Dacian Cioloș spune că "a urmărit ca interesele României să nu fie afectate de decizii comunitare sau ca România să fie pregătită din timp atunci când se pregăteau decizii la nivel comunitar, ca România să fie un actor, nu un spectator." Comisarul spune că a căutat să includă specificul românesc în numeroase politici europene precum măsurile de criză, semestrul european, exigențele privind bugetele statelor membre, fonduri structurale, chiar și politică energetică[35].

Importanța portofoliilor de Comisar primite până acum de România arată importanța noastră ca membri ai Uniunii Europene. Însă putem nota și că domeniile mandatelor alese sau negociate pentru România coincid cu priorități cheie - agricultură și dezvoltare regională. Mai mult, chiar în activitatea lor, Comisarii încearcă să integreze în obiectivele lor aspecte care țin și de specificul românesc. Un exemplu este dat de prioritățile[36] pe care Corina Crețu Comisarul pentru Dezvoltare regională le-a prezentat la audierea sa în Parlamentul European: a doua prioritate anunțată este creșterea capacității instituționale și sprijin pentru dezvoltarea capacităților administrative: "Cred că datoria Comisiei este să ajute statele membre să-și dezvolte capacitatea administrativă. Cred că acest lucru este mult mai important inclusiv decât ajutorul și fondurile pe care le oferim.[37]"

3.8 Parlamentul României - rol consultativ în procesul legislativ, rol incipient în procesul decizional european

Deși ar putea reprezenta un for de dezbatere a poziției de negociere a României, în practică, "Parlamentul este marginal implicat în procesul formării poziției de țară", așa cum o afirmă Adina Vălean (PPE, PNL). Această stare de fapt este cauzată de mai mulți factori: rolul consultativ pe care îl au Parlamentele Naționale în procesul legislativ european (vezi prezentarea din casetă), necesitatea consolidării implementării prevederilor legii de colaborare între Parlamentul României și Guvern în domeniul afacerilor europene (legea 373/2013) și un interes în general scăzut al clasei politice pentru temele europene.

3.8.1 Procedura de analiză parlamentară - pentru a reprezenta interesele generale e nevoie de consultări și studii de impact

Din punct de vedere statistic, România se află pe locul trei după numărul proiectelor legislative și nelegislative ale UE analizate de cele două Camere și transmise ulterior la Bruxelles. În plus, ambele Camere au reprezentanți la Bruxelles care au o participare în activitățile Parlamentului European și asigură transmisia dintre cele două instituții. Sunt semne că Parlamentul României încearcă să-și

[35] http://cursdeguvernare.ro/interviu-dacian-ciolos-ceea-ce-s-a-intamplat-la-nivel-politic-a-intarziat-consistenta-prezentei-romaniei-in-deciziile-importante-ale-ue-mcv-va-disparea-cand-reforma-pe-justitie-va-fi-ireversibil.html
[36] http://www.euractiv.com/sections/eu-priorities-2020/epp-holds-damocles-sword-over-cretu-308869
[37] http://www.voceatransilvaniei.ro/corina-cretu-audiata-comisia-regi-prioritatea-mea-absoluta-este-crearea-de-locuri-de-munca/

îndeplinească obligațiile instituționale. Însă percepția celor intervievați este că, dincolo de prezența administrativă și munca angajaților celor două Camere e nevoie de mai mult conținut produs de membrii Parlamentului național.

Cele două Camere ale Parlamentului Britanic organizează consultări publice și audieri, în cadrul cărora solicită contribuții scrise sau orale ale părților interesate de propunerile de acte normative europene de interes general.

Comisiile de lucru ale Parlamentul European organizează audieri de experți pentru a prezenta noile rapoarte legislative și comandă studii de impact sau materiale de informare pentru publicul larg.

Europarlamentarii primesc analizele de fond și de subsidiaritate ale Parlamentului României printr-un mesaj lunar al Parlamentului European sau direct de la reprezentanții celor două Camere la Bruxelles. Chiar dacă aceste opinii se vor o sursă importantă de informații pentru activitatea legislativă, europarlamentarii pe care i-am intervievat au spus că analizele de fond făcute de Camera Deputaților și Senat au prea puține informații care îi pot interesa în documentarea amendamentelor lor sau a votului pe un raport. Europarlamentarii și-ar dori ca opiniile formulate de cele două Camere să fie formulate după dezbateri substanțiale în Comisiile de specialitate ale Parlamentului național, care să fundamenteze pozițiile de negociere ale României.

Sintezele activității Comisiei pentru Afaceri Europene ale Camerei Deputaților[38] arată că majoritatea celor invitați pentru a aduce contribuții la dezbaterile Comisiei sunt angajați ai altor ministere. Doar în câteva cazuri au fost invitați membri ai ONG-urilor sau din mediul privat. Pentru a putea produce opinii care includ opiniile cât mai multor părți interesate e nevoie de o participare mai bună a societății civile sau mediului privat la ședințele Comisiei, de consultări publice sau de audieri pe temele de larg interes. Aceasta este recomandare și lui Cristian Ghinea, directorul Centrului Român pentru Politici Europene.

3.8.2 Cooperarea Parlamentului și Guvernului în domeniul afacerilor europene - un proces care trebuie clarificat și implementat eficient

Deși ar putea reprezenta un for de dezbatere a poziției de negociere a României, în practică, "Parlamentul este marginal implicat în procesul formării poziției de țară", așa cum o afirmă Adina Vălean (PPE, PNL). Această stare de fapt este cauzată de mai mulți factori: rolul consultativ pe care îl au Parlamentele Naționale în procesul legislativ european (vezi prezentarea din casetă), necesitatea consolidării implementării prevederilor legii de colaborare între Parlamentul României și Guvern în domeniul afacerilor europene (legea 373/2013) și un interes în general scăzut al clasei politice pentru temele europene.

Din punct de vedere statistic, România se află pe locul trei după numărul proiectelor legislative și nelegislative ale UE analizate de cele două Camere și transmise ulterior la Bruxelles. În plus, ambele

[38] Lista proceselor verbale și ale sintezelor lucrărilor Comisiei de Afaceri Europene a Camerei Deputaților: http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_com.lista

Camere au reprezentanți la Bruxelles care au o participare în activitățile Parlamentului European și asigură transmisia dintre cele două instituții. Sunt semne Parlamentul României încearcă să-și îndeplinească obligațiile instituționale. Însă percepția celor intervievați este că, dincolo de prezența administrativă și munca angajaților celor două Camere e nevoie de mai mult conținut produs de membrii Parlamentului național.

Europarlamentarii primesc analizele de fond și de subsidiaritate ale Parlamentului României printr-un mesaj lunar al Parlamentului European sau direct de la reprezentanții celor două Camere la Bruxelles. Chiar dacă aceste opinii se vor o sursă importantă de informații pentru activitatea legislativă, europarlamentarii pe care i-am intervievat au spus că analizele de fond făcute de Camera Deputaților și Senat au prea puține informații care îi pot interesa în documentarea amendamentelor lor sau a votului pe un raport. Europarlamentarii și-ar dori ca opiniile formulate de cele două Camere să fie formulate după dezbateri substanțiale în Comisiile de specialitate ale Parlamentului național, care să fundamenteze pozițiile de negociere ale României.

Sintezele activității Comisiei pentru Afaceri Europene ale Camerei Deputaților[39] arată că majoritatea celor invitați pentru a aduce contribuții la dezbaterile Comisiei sunt angajați ai altor ministere. Doar în câteva cazuri au fost invitați membri ai ONG-urilor sau din mediul privat. Pentru a putea produce opinii care includ opiniile cât mai multor părți interesate e nevoie de o participare mai amplă a societății civile sau mediului privat la ședințele Comisiei, de consultări publice sau de audieri pe temele de larg interes.

Conform legii 373/2013[40] privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene, Guvernul trebuie să informeze Parlamentul despre "proiectele de acte legislative ale Uniunii Europene care sunt înscrise pe agenda Consiliului" precum și să realizeze fișe explicative despre aceste acte legislative. De asemenea "Guvernul transmite celor două Camere ale Parlamentului, cu minimum 10 zile calendaristice înaintea Consiliului European, propunerea de mandat pe care delegația României intenționează să o prezinte." Parlamentul poate adopta propuneri privind mandatul, propuneri care sunt apoi incluse în mandatul format de Guvern.

Legea 373/2013 rămâne neclară în ceea ce privește controlul parlamentar asupra reprezentării României în Consiliul European. Aceasta prevede că mandatul de negociere să fie adresat Parlamentului de către Guvern dar omite cazurile în care acest mandat este stabilit de președinte deși în practica curentă, Președintele reprezintă România în Consiliul european cel puțin în acele cazuri în care subiectele dezbătute țin de atribuțiile sale constituționale (apărare, relații externe). Pe de altă parte, legea prevede că președintele se poate adresa Parlamentului pentru a-și prezenta mandatul (paragraful 4) dar nu prevede același lucru și pentru primul-ministru deși, conform Parlamentului,

[39] Lista proceselor verbale și ale sintezelor lucrărilor Comisiei de Afaceri Europene a Camerei Deputaților: http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_com.lista

[40] http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?id=945

primul-ministru reprezintă România în acele reuniuni ale Consiliului European care țin de alte domenii decât cele ale Președintelui. Astfel, este nevoie de clarificarea instituției care reprezintă România la Consiliul European, a instituțiilor implicate în definirea mandatului şi a modalității în care Parlamentul îşi exercită controlul parlamentar asupra reprezentării.

Lipsa unui control parlamentar eficient asupra reprezentării României în Consiliul European sau în reuniunilor Consiliului Uniunii Europene este deplânsă de cei mai mulți dintre cei intervievați și văzută ca o deficiență a procesului de reprezentare a intereselor României. Recomandarea interlocutorilor noşti a fost ca mandatele de negociere pentru întâlnirile Consiliului UE și Consiliul European să fie discutate în Comisiile de Afaceri Europene ale Parlamentului și să fie supuse dezbaterii publice.

De asemenea cei intervievați au recomandat creşterea nivelului de expertiză al personalului angajat de cele două Camere, o mai bună fundamentare a opiniilor prin alegerea mai selectivă a propunerilor de legislație care sunt supuse controlului parlamentar. De asemenea, cei mai mulți dintre cei intervievați au recomandat consultări cu toate părțile interesate, inclusiv ONG-uri și mediul de afaceri, precum și elaborarea de studii de impact despre rapoartele legislative de mare interes pentru România.

Cum este implicat Parlamentul României în procesul legislativ european?

Parlamentul României, la fel ca celelalte parlamente naționale din UE, este implicat în procesul legislativ prin așa-numitul mecanism de control al subsidiarității, introdus în 2009 de Tratatul de la Lisabona, cât și prin dialogul politic lansat în 2006. De aici încolo, rolul concret pe care parlamentele naționale îl joacă în definirea poziției de țară, precum și reglementările interne diferă de la un stat UE la altul.

Mecanismul de control permite parlamentelor naționale să-și exprime opinia dacă sau nu propunerile legislative ale Comisiei Europene respectă principiul **subsidiarității**. Mai exact, dacă în domeniile ce nu țin de competența exclusivă a Uniunii Europene, acțiunile propuse pot fi reglementate mai eficient la nivel comunitar decât individual de către statele membre (la nivel central, regional sau local). În caz contrar, în termen de opt săptămâni de la transmiterea unui proiect legislativ, orice parlament poate transmite un aviz prin care să-și expună motivele. Dacă cel puțin o treime a voturilor exprimate[41] sunt negative, propunerea primește cartonașul galben și va fi reexaminată de Comisia Europeană.

De cealaltă parte, **dialogul politic** oferă Parlamentului României posibilitatea de a transmite observații de fond pe marginea proiectelor legislative și a documentelor consultative ale Comisiei Europene.

România în top 3 la numărul de opinii transmise

Din totalul de 621 de opinii transmise de parlamentele UE în 2013, 38 au venit din partea Camerei Deputaților și 26 din partea Senatului României. În total, au fost cinci avize negative de nerespectare a principiului subsidiarității și anume: directiva privind produsele din tutun (Camera Deputaților), regulamentul privind libera circulație a cetățenilor și întreprinderilor prin simplificarea acceptării anumitor documente oficiale

[41] Un vot pentru fiecare cameră în parlamentele bicamerale, două voturi pentru parlamentele unicamerale

(Senat), directiva privind siguranța feroviară (Senat), regulamentul privind Agenția de Căi ferate a Uniunii Europene (Senat) și înființarea Parchetului European (Camera Deputaților), propunere ce a primit ulterior cartonașul galben.

Doar parlamentele din Portugalia (192) și Cehia (72) au transmis mai multe opinii decât România (64). În sine, numerele nu oferă o imagine completă asupra implicării în procesul legislativ și în elaborarea poziției de țară. De exemplu, Parlamentul Federal German (Bundestag), al cărui rol în procesul european a crescut vizibil în ultimii ani, nu transmis nicio opinie oficială pe marginea propunerilor Comisiei Europene. Și asta deși Bundestag-ul are propriul birou de reprezentare la Bruxelles, prin care mesajele de la Berlin ajung la europarlamentari și vice-versa.

În cazul României, trebuie remarcat progresul din ultimii ani, mai ales că în perioada 2007-2009, numărul opiniilor transmise a fost zero. În 2012, au fost 26 de opinii la Camera Deputaților și două la Senat, niciun aviz negativ.

3.9 Comitetul Economic și Social European

Sectorul non-guvernamental este reprezentat formal pe lângă instituțiile europene de cei 15 reprezentanți ai României în Comitetul Economic și Social European (CESE) care este unul dintre organele consultative ale UE[42]. Deși CESE este văzut ca un forum al reprezentanților societății civile, acesta este un "mini-parlament destul de formalizat în activitate" (Sorin Ioniță, membru CESE), în care membrii, deși reprezintă grupuri de interese diferite nu sunt delegații acestora și nu au un mandat imperativ. Cei 15 membri români ai CESE fac parte din cele trei grupuri: angajatori, angajați, interese diverse, oglindind o înțelegere a societății civile ca fiind formată în proporție de 66% din patronate și sindicate și 33% din sectorul de ONG-uri non-profit.

Comitetul Economic și Social European (CESE)

Înființat în 1957, CESE are rol consultativ pe lângă Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene și Parlamentul European, prin elaborarea de avize pe marginea propunerilor legislative, precum și prin elaborarea de prin avize din proprie inițiativă.

CESE are 353 de membri din cele 28 de state ale UE, numiți pentru un mandat de cinci ani, aceștia reprezentând o varietate de interese economice, sociale și culturale. Membrii sunt împărțiți în 3 categorii: angajatori, lucrători și activități diverse (producători agricoli, ecologiști, activiști pentru drepturile familie, ONG-uri, etc.). România are 15 membri în Comitetul Economic și Social.

Activitatea membrilor CESE este rar prezentată de media și foarte puțin cunoscută de publicul larg. Această lipsă de interes poate fi înțeleasă pentru că, pe de-o parte CESE are un rol consultativ în procesul legislativ european și nu are parte de o mediatizare foarte bună nici în presa europeană sau în alte state membre. Pe de altă parte, membrii CESE nu au resursele financiare sau umane pe care le au europarlamentarii pentru a întreține un site cu informații sau să angajeze personal care să îi asiste în comunicarea cu media.

[42] Lista membrilor români din CESE poate fi consultată la http://memberspage.eesc.europa.eu/Result.aspx?f=2&s=0&o1=0&o2=0&o3=0&co=RO

Ca nivel de activitate, dacă evaluăm performanța membrilor CESE în funcție de numărul de opinii redactate de aceştia din 2009 până în prezent, putem afirma că există un membru foarte activ, cu mai mult de zece opinii redactate (Cristian Pîrvulescu) opt membri care au redactat între trei şi zece opinii (Ana Bontea, Petru Sorin Dandea, Dumitru Fornea, Sorin Ioniță, Eugen Lucan, Mihai Manoliu, Ionuț Sibian, Aurel Laurențiu Plosceanu), un membru cu o singură opinie (Eugen Burada), şi cinci membri ca nu au redactat nici o opinie (Minel Ivaşcu, Liviu Luca, Nicosevici Radu, Rusu Sabin, Ștefan Varfalvi). În general, membrii din grupul *interese diverse* sunt mai activi decât media, iar dintre cei cinci membri reprezentând sindicate, doar doi membri au redactat opinii. Recomandarea evidentă pe care o putem formula este ca membrii fără activitate să se implice în redactarea de opinii.

Putem estima că lipsa de atenție a media pentru CESE şi lipsa unei monitorizări a activității sunt factori care scad interesul membrilor români pentru a fi membri activi. De asemenea, un alt factor negativ este modul de selecție al membrilor CESE. La fel ca în toate celelalte state ale Uniunii, Membrii români nu sunt aleşi ci sunt nominalizați de către Guvern, după o propunere a Comitetului Economic şi Social din România. Spre deosebire de membrii români ai CESE, europarlamentarii români, care trebuie să răspundă electoratului lor, sunt tot timpul sub lumina reflectoarelor şi supuşi mai multor monitorizări media, fiind astfel mult mai activi şi mai vizibili. O recomandare pentru a încuraja activitatea membrilor este ca unul dintre criteriile pentru re-nominalizarea unui membru român al CESE să o reprezinte activitatea sa trecută. De asemenea, Guvernul trebuie să asigure o reprezentare cât mai echilibrată a diverselor tipuri organizații ale societății civile atunci când face nominalizările de noi membri.

3.10 Comitetul Regiunilor

Este un organ rol consultativ în politicile europene cu impact la nivel regional. Are 353 de membri, reprezentanți locali şi regionali aleşi din cele 28 de state membre ale UE. La nivelul Comitetului Regiunilor funcționează o serie de comisii de specialitate: comisia pentru cetățenie, guvernanță, afaceri externe şi instituționale, comisia pentru coeziune teritorială, comisia pentru politică economică şi socială, comisia pentru educație, tineret, cultură şi cercetare, comisia pentru mediu, schimbări climatice şi energie.

Delegația română la Comitetul Regiunilor este formată din 30 de aleşi locali[43] (15 titulari, 15 supleanți), primari de oraşe, sate, comune. Membrii ai delegației române au fost raportori de opinie pentru o serie de propuneri legislative europene, beneficiind de expertiza reprezentanțelor regionale române din Bruxelles, dar şi din ministerele de linie.

[43] Lista membrilor români ai Comitetului Regiunilor poate fi consultată la: http://memberspage.cor.europa.eu/Result.aspx?f=2&s=0&o1=0&o2=0&o3=0&co=RO

3.11 Reprezentanțele regionale - dificultăți de surmontat pentru o reprezentare eficientă

De ce nu vin orașele și regiunile românești la Bruxelles? Potrivit celor intervievați, este în primul rând o problemă de costuri, fiind puține primării și consilii județene care își permit să deschidă și mențină un birou de reprezentare.

Ce-ar avea de câștigat? Vizibilitate, posibilitatea de a reprezenta interesele regionale și avantajele ce decurg din prezența în rețea: schimburi de bune practici, parteneriate pe termen lung și acces mai ușor la linii de finanțare. De altfel, unele reprezentanțe au ca obiectiv declarat accesarea programelor europene[44] administrate la Bruxelles.

Acțiunile birourilor regionale seamănă adesea cu cele ale grupurilor de interese. Monitorizează propunerile legislative și încearcă să le influențeze prin rapoarte de poziții, coaliții cu alte regiuni sau prin participarea la consultările Comisiei Europene și la lucrările Comitetul Regiunilor. Birourile se concentrează pe influențarea europarlamentarilor din regiunea lor sau din delegația națională pentru a-i convinge să le susțină cauza.

Lista birourilor regionale care activează permanent la Bruxelles este scurtă: Uniunea Națională a Consiliilor Județene (UNCJR), Asociația Municipiilor din România (AMR) și Asociația de Dezvoltare Regională Nord-Est (ADR NE). Alte prezențe punctuale sunt Consiliul Județean Iași sau ADR București-Ilfov care organizează anual evenimente la Bruxelles. În trecut, au existat birouri ale județului Teleorman, regiunii Centru și "Ținutului Secuiesc".

Toate cele trei birouri sunt active, diferențele de activitate constând în interesele specifice și prioritățile membrilor. AMR și UNCJR asigura legătura cu Comitetul Regiunilor, inclusiv sprijin logistic și expertiză tehnică și colaborează cu europarlamentari români la evenimente și pe dosare. De asemenea, transmit în țară informații despre propunerile de legislație cu impact regional, despre oportunități de finanțare, răspund la solicitările membrilor și, la cerere, înlesnesc contactul cu autoritățile locale pe care le reprezintă.

ADR-NE este în orice caz un exemplu pentru cum cea mai săracă regiune din România reușește să mențină cu succes un birou de reprezentanță la Bruxelles, prin Agenția de Dezvoltare Regională. Gabriela–Macoveiu, Director Comunicare și Promovare din cadrul ADR-NE spune că: "prin deschiderea Biroului de reprezentare la Bruxelles, ADR Nord-Est a avut în vedere apropierea de procesul decizional european, prin promovarea intereselor autorităților publice locale și sectoarelor economice regionale reprezentative, informarea cu privire la politicile, cadrul de reglementare și oportunitățile de finanțare europene prin sistematizarea, compilarea și diseminarea acestora către partenerii noștri locali. Pe lângă creșterea vizibilității noastre în Bruxeles am reușit să ne promovăm

[44] Potrivit unui studiu EUobserver din 2012 http://euobserver.com/regions/117635

oportunitățile investiționale, am stabilit contacte directe cu parteneri europeni și am demarat inițiative de cooperare economică în domeniile agro-food, TIC și managementul mediului. "

Întrebarea este dacă avem nevoie de mai multe birouri regionale și la ce ne-ar ajuta? Răspunsul primit a fost de multe ori același: da, pentru un plus de vizibilitate și opțiunea ca prin acțiunile lor reprezentanțele regionale să îmbunătățească imaginea României în străinătate. În afară de ceea ce fac deja reprezentanțele prezente la Bruxelles, activitatea reprezentanțelor regionale ar putea include promovarea turismului în zonele respective. Important este ca prezența lor să fie și continuă și consecventă, pentru că eforturile punctuale, chiar dacă sunt binevenite, nu sunt suficiente pentru poziționarea în capitala europeană ce găzduiește zilnic zeci de evenimente.

Tipuri de birouri de reprezentare

Primele reprezentanțe regionale în capitala Europei au fost deschise la mijlocul anilor '80, de către autorități din Marea Britanie și Germania. În prezent, sunt peste 300 de astfel de birouri ce funcționează/acționează ca ambasade regionale, deși nu au statut oficial.

Biroul unei singure entități, administrație locală sau regională

Acest model reprezintă o regiune sau un oraș și poate fi găsit în cazul structurilor sub-naționale ale statelor membre federalizate sau cu autonomie regională, cum ar fi Germania, Austria, Italia și Spania. Este întâlnit frecvent și în rândul statelor centralizate ca Marea Britanie și Franța. Printre orașele care au reprezentanță la Bruxelles se numără Londra, Praga, Stockholm, Viena.

Biroul ce reprezintă un consorțiu de autorități locale sau regionale

Reprezintă grupuri de autorități regionale, dar mai ales locale și promovează interese comune ce derivă din apropierea geografică, economică sau afinități politice. Exemple: birourile East Midlands (Marea Britanie), nordul Suediei, provinciile din Estul Olandei.

Biroul ce reprezintă o asociație

Acest tip de birou promovează interesele unui organism central format din entități sub-naționale interesate de procesul legislativ și procesul politic al UE și mai puțin de activitățile de finanțare. Exemplu : Convenția autorităților locale din Scoția (COSLA). Un alt tip de asociație este cel oferit de Fundația Comunitară Valenciana, un ONG alcătuit din entități din sectorul public și privat, cu scopul de a promova interesele comunității la Bruxelles: fonduri comunitare, parteneriate, informare

Biroul ce reprezintă o organizație de tip umbrelă

Guvernul central preia conducerea și menține o misiune, care oferă spații și servicii unui număr de reprezentanți ai sectorului privat și public. Aceste birouri au o bază de parteneriat mai complexă, ce poate include universități, camere de comerț, organizații de turism și prestează servicii de consultanță plătite. Exemple: Centrul European Welsh, Scoția Europa și Centrul Irlanda de Nord.

Biroul de tip „Parteneriat"

Reprezintă parteneriate formate din organisme sub-naționale create pentru a colabora la rezolvarea problemelor de dimensiune europeană. Exemple: Biroul regiunii Randstad din Olanda.

Biroul de tip „Cross-Border"

Este compus din entități sub-naționale din diferite state membre, care au tradiții comune și între care există relații bine stabilitate. Acest tip de birou urmărește interese transnaționale și participarea la inițiative și

programe europene. Exemple: biroul austro-italian pe lângă UE format din Tirol, Alto Adige și Trentino; biroul anglo-francez de Essex și Picardia.

Costuri și personal pentru un birou la Bruxelles

Structura unui birou de reprezentare la Bruxelles și numărul personalului angajat diferă în funcție de zonă sau țară, de tipul de guvernare (federalism/autonomie/centralism) și de obiectivele stabilite. Cele mai multe birouri au un singur angajat, deși sunt birouri cu zeci de angajați ca Bavaria (peste 30) și regiunea Valencia (peste 20). Numărul mediu de angajați este de cinci-șase. Bugetele diferă de asemenea. De exemplu Uniunea Municipiilor din Cipru are un buget de sub 100.000/€, în timp ce Regiunea Sud Danemarca are o finanțare de aprox. 1.000.000€. Pentru nevoile de reprezentare ale regiunilor din România costurile minime pleacă de la 5.000€ pe lună pentru menținerea biroului, la care se adaugă bugetul de comunicare și evenimente.

Soluții pentru birourile regionale românești

În cazul concret al României sunt puse în discuție două modele, ce ar putea fi folosite pentru reprezentanțe regionale: un birou românesc de reprezentare regională susținut de o Agenție de Dezvoltare Regională (cum e cazul ADR N-E) sau constituit printr-o asociere publică-privată a mai multor entități (primării, consilii județene, universități, IMM-uri, Institute de Cercetare, ONG-uri) dintr-o anumită zonă. Este important ca personalul acestui birou să fie specializat în afaceri europene, relații publice, management și consultanță. De asemenea, susținerea politică pentru un astfel de birou e foarte importantă, iar acesta trebuie să aibă un dialog continuu cu europarlamentarii români. Ar fi recomandat ca un astfel de birou să se deschidă în parteneriat cu o zonă puternică din Europa, ce are experiența unui asemenea exercițiu și poate oferi expertiză și parteneriate, dar și infrastructură logistică.

3.12 Sectorul de afaceri - o prezență necesară

Puține firme românești fac lobby pe lângă instituțiile europene. Sub-reprezentarea românilor în cercurile din Bruxelles se simte mai ales în rândul celor care "gravitează pe lângă instituțiile europene" (Dan Luca, expert politici europene). Există un singur birou de reprezentare a sectorului industrial românesc, iar toți cei intervievați deplâng lipsa de interes și de implicare a agenților economici[45] pentru politicile europene. Însă interlocutorii consideră că "lucrurile sunt într-un stadiu incipient" spune Laura Florea (expert public affairs) și că sistemului privat "este într-o curbă a învățării; lucrurile se mișcă greu, dar se mișcă" afirmă Theodor Stolojan (MPE, PPE).

Dintr-un total de 6.974 de organizații acreditate pe lângă instituțiile europene, doar 86 sunt din România, față 700 de organizații franceze și peste 800 de organizații germane[46]. Cele mai multe dintre organizațiile înscrise în acest registru sunt organizații profesionale, urmate de fundații, firme de consultanță și firme de relații publice Printre organizațiile profesionale și sectoriale figurează Asociația Națională a Producătorilor din Pescărie, Asociația pentru Promovarea Alimentului Românesc, Club Feroviar, sau Asociația pentru Protecția Consumatorilor. Din rândul fundațiilor sunt înscrise Fundația George Enescu sau ADEPT Transilvania. În registru figurează puține nume mari, ca Romtelecom sau Roșia Montana Gold Corporation.

[45] http://casaeuropei.blogspot.ro/2013/06/despre-importanta-lobby-ului-la.html

[46] Date consultate la 5 octombrie 2014 http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/statistics.do?locale=ro&action=prepareView

Singurul birou de reprezentare activă a industriei românești este Centrul Român al Energiei[47] (CRE), o asociație formată atât din societăți cu capital majoritar de stat cât și din firme private. CRE își propune să influențeze politica energetică europeană, are un reprezentant la Bruxelles și are activități de reprezentare, precum organizarea de evenimente, de întâlniri și reprezentarea în asociațiile europene din domeniu. În afară de actorii români înscriși în Registrul Transparenței, cei intervievați ne-au spus că au avut contacte punctuale cu reprezentanți din România ai Petrom, Dacia, Ford, Interagro, Nuclearelectrica, Romgaz, Chevron, Roșia Montană Gold Corporation, JTI, Philip Morris. Dintre asociațiile românești de profil vizibile la Bruxelles au fost citate LAPAR, Asociația Producătorilor de Zahăr și Asociația Română a Cărnii.

Societățile și firmele românești care au interacțiuni cu afacerile europene încearcă să se adapteze la modul în care celelalte firme fac lobby pe lângă instituțiile europene. Multinaționalele care au activități în România sunt active prin birourile lor de la Bruxelles sau prin firmele de public affairs pe care le angajează sediul central. Tot mai mulți agenți economici români sunt membri în asociațiile europene de profil sau au angajați care urmăresc afacerile europene. De asemenea, asociațiile profesionale sectoriale românești încep să monitorizeze actele legislative europene, să trimită newslettere și informări instituțiilor românești și europarlamentarilor (de exemplu Asociația Transportatorilor Români). Însă numărul lor este în continuare mic și "acțiunile lor nu au continuitate" (Mihai Păun, CRE).

Lipsa de interes pentru lobby la nivel european are mai multe explicații. În primul rând, interlocutorii noștri spun că nu putem avea un adevărat lobby al agenților economici românești din cauză că nu există firme cu capital românesc destul de mari ca să-și permită să facă lobby. Ovidiu Nahoi consideră că "România e reprezentată de cei care reprezintă capitalul. Ponderea capitalului românesc în economia României a scăzut și nu avem nici o companie de dimensiuni europene. Atunci când vom avea jucători puternici români în România, vom simți nevoia în mod natural să facem lobby. "

Alți interlocutori consideră că agenții economici din România încă nu înțeleg mecanismele de la Bruxelles, nu își cunosc drepturile (Gilda Lazăr, Director comunicare JTI). Pentru Sorin Moisă (MPE, S&D) "capitaliștii români nu sunt destul de sofisticați" pentru sistemul complicat pe care îl reprezintă mediul lobby de la Bruxelles. O altă explicație ar putea să fie că agenții economici cei mai importanți preferă să facă lobby direct pe lângă ministerele din România pentru a influența mandatul de negociere al acestora (Adina Vălean, MPE, PPE).

Agenții economici români trebuie să urmărească activ politicile europene pentru a fi informați despre schimbări care le pot afecta întreaga activitate: "chiar dacă dividendul pe termen scurt nu e important, o temă importantă la Bruxelles te poate pune în pericol" (Siegfried Mureșan, MPE, PPE). Informația

[47] Membrii săi fondatori sunt: ELECTRICA S.A., EMON ELECTRIC S.A., ENERGOBIT, EXIMPROD S.A., HIDROELECTRICA S.A., IMA-Partners, NUCLEARELECTRICA S.A, RETRASIB Sibiu, SC Monsson Invest Group, TERMOELECTRICA S.A, TRACTEBEL, TRANSELECTRICA S.A.

este necesară pentru că, pe de-o parte acordă timpul necesar pentru adaptarea la noua legislație și pe de altă parte permite formularea unei reacții care se poate transforma în acțiune de lobby. Reprezentarea în procesul legislativ a României înseamnă posibilitatea de a introduce specificul național în propunerile de acte normative.

Interlocutorii noştri atrag atenția că monitorizarea afacerilor europene nu se poate face doar punctual în momentul în care apar dosare de interes pentru agenții economici. Un studiu despre lobby-ul polonez la Bruxelles citează oameni de afaceri care afirmă că durează în medie doi ani până când un lobbyist înțelege mecanismele europene și își face contactele necesare pentru a influența legislația europeană[48]. Același studiu arată că agenții economici polonezi și-au început activitățile de lobby ca urmare a unei modificări legislative care le-a pus în pericol interesele, iar în general toți cei care au deschis birouri de reprezentare sau au angajat experți în public affairs consideră că acesta a fost un pas bun și doresc să continue investiția pentru a-și lărgi domeniul de activitate.

Conform publicațiilor care explică lobby-ul la Bruxelles, cea mai eficientă formă de reprezentare este acţiunea prin toate canalele posibile: reprezentare prin asociații și federații europene, birouri de reprezentare individuală, reprezentare prin asociațiile profesionale naționale, expert în politici europene angajat la sediul central. Însă cei mai mulți agenți economici români nu au resursele pentru a folosi toate aceste oportunități. În continuare detaliem avantajele fiecărui canal de lobby.

3.12.1 Apartenența la asociații și federații europene

Cei mai puternici lobbyişti bruxellezi sunt asociațiile profesionale europene. Aceste asociații "deschid uși, au cea mai mare greutate" (Mihai Păun, CRE). Există aproximativ 1500 de asociații europene profesionale la Bruxelles, pentru toate domeniile de afaceri și care se consideră cea mai bună platformă pentru a încerca influențarea politicilor europene[49]. Puterea de influență a asociațiilor europene profesionale este dată atât de resursele lor financiare cât și de faptul că reprezintă un număr mare de agenți economici și cristalizează interesul comun al acestora[50]. Însă aceasta este și slăbiciunea cea mai mare a acestor asociații și federații: dificultatea de a echilibra între multitudinea de interese ale membrilor lor și faptul că trebuie să prezinte interese generale, fără să țină cont de specificul fiecărui actor.

În prezent, deși numeroși agenți economici români sunt membri ai unor asociații sau federații profesionale europene, Dan Luca (expert politici europene) spune că nici un român nu are o funcție de conducere într-o asociație profesională europeană. Obținerea de funcții în asociațiile europene este un deziderat important al agenților economici românești, pentru că influențează procesul de luare a deciziei în asociație și permite impunerea intereselor specifice firmelor sau societăților respective

[48] http://uaces.org/documents/papers/1101/sapala.pdf
[49] http://www.ellwoodatfield.com/pdf/European_trade_Associations_Report.pdf
[50] http://aei.pitt.edu/33094/1/kluever._heike.pdf

(Marian Jean Marinescu, MPE, PPE). De altfel, la fel ca și alți actori europeni și societățile românești sunt nemulțumite de faptul că nu pot să influențeze luarea deciziilor în asociațiile europene, unde domină interesele marilor firme din țări ca Germania, Franța, Italia, etc. Pentru că nu văd modul în care pot profita de pe urma asociațiilor europene, unii agenți economici preferă să nu plătească cotizațiile sau chiar să se retragă din asociații.

3.12.2 Agenții de lobby

Angajarea serviciilor unei agenții de lobby are avantaje mari pe termen scurt. Lobbyiștii cunosc foarte bine mecanismele europene, au contacte solide în instituții și în cercurile bruxelleze. Cei intervievați au evocat firme românești care au contractat agenții de lobby pentru acțiuni punctuale. De asemenea, o agenție de *public affairs* (Point PA) și o firmă de publicitate (Fanfara) din România au avut acțiuni de lobby pe lângă instituțiile europene. Pe termen lung utilizarea serviciilor unei agenții de lobby poate fi mai costisitoare decât menținerea unui birou de reprezentare la Bruxelles sau a unui expert pe politici europene la sediul central.

3.12.3 Birou de reprezentare la Bruxelles

Un birou de reprezentare în capitala Uniunii Europene reprezintă costuri importante (am estimat la 50.000 euro pe an costurile de funcționare pentru un birou de reprezentare regională) și o investiție în resurse umane. Cei angajați trebuie să cunoască foarte bine activitățile societății pe care o reprezintă, precum și să aibă o bună înțelegere a afacerilor europene. Un raport al Camerei de Comerț și Industrii franceze recomandă firmelor franceze care vor să-și deschidă un birou la Bruxelles să formeze reprezentanța în jurul unui expert senior din firmă. Pentru a putea păstra un expert senior la Bruxelles pentru mai mulți ani, un agent economic trebuie să facă o investiție considerabilă.

3.12.4 Expertul în politici europene în sediul central

Dintre interlocutorii cu care am discutat, se pare că aceasta este soluția pe care o adoptă cele mai multe firme active la Bruxelles: un expert în politici europene care se deplasează cel puțin lunar pentru întâlniri sau pentru informare. JTI, Petrom, Asociația Română a Cărnii sunt câteva exemple pentru acest model. Un expert în politici europene se ocupă cu monitorizarea constantă a legislației europene și a poziției actorilor europeni și gestionează relațiile cu Comisia Europeană, cu ministerele de linie și cu europarlamentarii români.

Cei intervievați consideră că în general că agenții economici români au resurse pentru a urmări politicile europene și a încerca să le influențeze. Însă oamenii de afaceri români încă nu reușesc să identifice modul în care pot avea câștiguri dintr-o mai bună reprezentare a intereselor lor și au dificultăți în a se folosi de canalele de lobby cele mai uzitate.

3.13 ONG-urile - o prezență redusă însă vizibilă

Potrivit Registrului de transparență comun al Parlamentului European și al Comisiei Europene, dintr-un total de 86 de entități românești acreditate pe lângă instituțiile europene, aproape jumătate sunt entități non-guvernamentale. Între acestea sunt sau asociații ale producătorilor, asociații profesionale sau alte forme de organizare așa-zise non-profit, dar care sunt de fapt organizate pentru a promova interese ale agenților economici. Doar două organizații non-guvernamentale non-profit românești sunt prezente la Bruxelles[51] și un număr redus de organizații non-guvernamentale non-profit sau think-tank-uri din România sunt membre ale unor rețele sau asociații tematice pan-europene[52], iar influența acestora rămâne limitată în cadrul organizațiilor umbrelă pan-europene din care fac parte, din motive obiective precum lipsa fondurilor pentru a se deplasa la întâlnirile platformelor și asociațiilor din care fac parte.

În ciuda lipsei de resurse, ONG-urile au un nivel bun de vizibilitate în rândul europarlamentarilor români, cei intervievați afirmând că au avut contacte directe cu ONG-uri, cunosc o serie de campanii de informare sau de advocacy. Cele mai active asociații sunt cele de protecție a mediului înconjurător, care au fost prezente prin campanii de advocacy pe legislația legată de mineritul cu cianuri sau de exploatarea gazelor de șist. Două petiții despre cazul Roșia Montană (inițiate de Fundația Culturală Roșia Montană și Asociația Ad Astra a oamenilor de știință români) au fost dezbătute de Comisia de petiții a Parlamentului European, reușind să atragă și mai multă atenție media asupra cazului lor[53]. Un alt exemplu prezentat și mai devreme este cel al Declarației scrise inițiate de un europarlamentar ca urmare a unei campanii de informare a Asociației Naționale a Surzilor din România.

Aceste exemple ne arată că există posibilități și oportunități pentru a influența Parlamentul European. Dar Sorin Ioniță (membru al Comitetului Economic și Social) consideră că "mișcarea asociativă reală, de tip grassroot și neînregimentată politic găsește greu audiența în legislativul european". Acțiunile prezente ale ONG-urilor sunt la nivel incipient și sunt punctuale, fără să existe o continuitate a relațiilor cu europarlamentarii români sau străini. De asemenea, așa cum ne-au spus chiar interlocutori din mediul ONG, unele dintre campaniile de advocacy sunt de fapt lansate la imboldul asociațiilor europene la care sunt afiliate ONG-urile românești, concentrându-se pe aspecte de larg interes european, nu pe chestiuni specifice românești. Flavia Preda de la Centrul de Resurse pentru participare publică ne-a spus că și-ar fi dorit ca ONG-urile să poată folosi mai bine contactele românești și canalele de advocacy pentru a obține mai multe informații despre gestionarea fondurilor europene și pentru a transmite mai bine nevoile ONG-urilor în acest domeniu. De asemenea, considerăm că europarlamentarii români ar trebui să consulte mai des ONG-urile românești pentru a se asigura că poziția lor include opiniile tuturor părților interesate.

[51] Europuls și Clubul România - UE

[52] FOND, CENTRAS, ANBCC, APD, FDSC, etc

[53] http://www.agerpres.ro/justitie/2011/10/04/doua-petitii-privind-rosia-montana-discutate-in-parlamentul-european-corespondenta-agerepres--12-01-18

Credem că pentru a reprezenta mai bine interesele membrilor lor și ale beneficiarilor programelor lor, organizațiile neguvernamentale au nevoie de mai multe resurse financiare și mai mult sprijin din partea instituțiilor românești și a europarlamentarilor. De asemenea, angajații din ONG-uri pe care i-am intervievat consideră că au nevoie de formări pentru a înțelege mai bine mecanismele europene, persoanele cheie și posibilitățile de finanțare.

4. Priorități viitoare ale României în Uniunea Europeană

Reprezentarea cu succes a intereselor românești la Bruxelles presupune anticiparea procesului european și pregătirea din timp a unei strategii. Din discuțiile cu Reprezentanța Permanență, MAE și experți europeni au rezultat câteva teme-cheie pentru următorii cinci-șapte ani. Le prezentăm în cele ce urmează, fără ca ordinea să reflecte o ierarhizare a priorităților.

Politica de coeziune rămâne un domeniu important, în care România va trebui să evite greșelile trecutului și să dovedească că are capacitatea să cheltuiască cu eficacitate banii europeni. Chiar dacă implementarea programelor reîncepe de la zero, rămâne percepția că România nu poate, nu știe și că e coruptă. Ne vom confrunta cu o provocare dublă: de a cheltui banii la timp și pe proiecte bune, dar și de a ne îmbunătăți imaginea de țară în plan european.

O altă prioritate asumată la nivel politic este aderarea la zona euro, dată amânată de mai multe ori din motive ce țin de neîndeplinirea criteriilor de convergență, dar și de dificultățile prin care a trecut zona euro în ultimii ani. Aderarea presupune un efort sistemic din punct de vedere economic și monetar. În momentul de față, România nu îndeplinește criteriul ratei inflației și al stabilității cursului de schimb. Îndeplinim cerințele privind nivelul datoriei publice și al deficitului bugetar, al ratelor dobânzilor pe termen lung și parțial criteriile calitative[54].

Tot în plan financiar, România își dorește să facă parte din Uniunea Bancară pentru a evita, în caz de criză, riscul de contagiune dinspre băncile din zona euro, care domină sectorul bancar românesc. Prioritățile în acest sens sunt de ordin tehnic și presupun adaptarea la cerințele impuse de reglementările europene.

Evident, agricultura rămâne în continuare un domeniu-cheie, iar ca prioritate europeană România va trebui să implementeze Politica Agricolă Comună reformată. În domeniul justiției o preocupare majoră rămâne Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV) și îndeplinirea recomandărilor privind transparentizarea și eficientizarea procesului judiciar, lupta împotriva corupției la toate nivelele și independența judecătorilor.

Intrarea în spațiul Schengen este o altă prioritate a României pentru următorii ani. După cum se știe, aderarea este condiționată de progresele din raportul MCV, criteriile tehnice fiind deja îndeplinite.

[54] http://www.mediafax.ro/economic/ce-romania-nu-indeplineste-toate-criteriile-pentru-aderarea-la-zona-euro-urmatoarea-evaluare-peste-2-ani-12693118

Importantă este și politica UE în domeniul migrației și a azilului și continuarea eforturilor de securizare a frontierelor ce reprezintă granița externă a UE.

Bineînțeles, sprijinirea Republicii Moldova în procesul de integrare rămâne o prioritate pentru România. Chiar dacă Moldova nu are statut de țară candidată, iar în sine procesul de aderare la UE a fost pus în așteptare pentru următorii cinci ani, diplomația românească va continua să fie preocupată de soarta Moldovei. Mai departe, România va urmări politica de vecinătate a UE, atât în privința Moldovei, în contextul regional al tensiunilor din Ucraina și asigurarea de bune relații cu Turcia într-un context geopolitic foarte dificil.

Nu în ultimul rând trebuie menționate ca prioritare pregătirile pentru anul 2019, când România va prelua Președinția rotativă a Consiliului Uniunii Europene. Reprezentanții diplomației românești spun că pregătirile vor începe de anul viitor. Mihnea Motoc (Șeful Reprezentanței României): "cel târziu la anul trebuie puse cărămizile, trebuie să știm conturul de organizare pentru că trebuie să pregătim agenda". Există discuții deja despre elaborarea unei strategii, consolidarea Reprezentanței de la Bruxelles și coordonarea cu celelalte Președinții din Trio. Predictibil încă de pe acum este subiectul cadrului financiar multianual pentru perioada de după 2020, precum și sfârșitul mandatului Comisiei și Parlamentului care încep în prezent. Rămâne de văzut cum ne vom poziționa în viitor și dacă România va reuși să repete performanța Poloniei, o țară mai puțin vizibilă la momentul aderării, dar care a reușit să se poziționeze bine în anii premergători preluării Președinției rotative în 2011. Astăzi, Polonia emite pretenții mari în politica europeană, dovadă și recenta obținere a șefiei Consiliului European de către premierul polonez Donald Tusk.

5. Concluzii

Încheiem cu un scurt rezumat al celor descrise pe larg în capitolele raportului, urmat de o trecere în revistă a recomandărilor noastre pentru actorii implicați în reprezentarea intereselor româneşti pe lângă instituțiile europene.

Mesajul general pe care îl transmite acest raport este că potențialul românesc și oportunitățile europene continuă să fie pe alocuri înțelese greșit, subestimate sau nefolosite eficient. Potențialul României ca a şaptea țară a Uniunii Europene este foarte mare. După cum spunea ambasadorul Mihnea Motoc, Șeful Reprezentanței Permanente a României pe lângă UE, "suntem un actor inconturnabil". Exemplele de reuşite ale actorilor români ne arată că nu există o rezistență de sistem a Uniunii Europene împotriva României ci din contra, sistemul instituțional european încurajează abordările proactive în reprezentarea diverselor interese, întregul sistem European fiind bazat pe cultura negocierii. În acelaşi timp însă, Bruxelles este un şi un spațiu de competiție între diversele interese, fie ale statelor membre, fie ale actorilor din mediul de afaceri sau neguvernamental şi, prin urmare, , actorii români interesaţi de afacerile europene trebuie să facă eforturi de înţelegere, învăţare şi de adaptare la regulile jocului pentru ca vocea acestora să fie auzită.

La nivel european există multe canale de acțiune, instituționale sau informale, iar influența actorilor dint-un stat membru este fundamentată pe capacitatea de a utiliza toate aceste canale în mod eficient, în funcție de context și interes. Diplomația și ministerele de resort sunt principalii actori care promovează interesele României iar în acest sens am făcut recomandări privind modul în care acestea pot să crească impactul eforturilor lor. Însă în afara canalelor instituționale de nivel înalt, este nevoie de mai multă implicare și înțelegere a politicilor și mecanismelor europene la nivel de tehnicieni, experți din societatea civilă și mediul privat.

După cum a reieşit şi în dialogul cu domnul George Ciamba, secretarul de stat pentru afaceri europene, Ministerul Afacerilor Externe, în calitatea sa de coordonator național în domeniul afacerilor europene, face eforturi tocmai pentru ca România să fie un "jucător" cât mai activ în mecanismul complex al formulării deciziilor europene, inclusiv prin folosirea canalelor bilaterale de dialog cu statele membre şi prin cooperarea în cadrul UE. În opinia domniei sale, este important că actorii români conștientizează din ce în ce mai mult faptul că afacerile europene influențează viața noastră de zi cu zi iar succesele României într-o serie de dosare europene confirmă acest efort.

O mare parte din clișeele despre Uniunea Europeană sunt bazate pe oglindirea unor probleme de sistem din România. Sentimentul fals că ceva este impus de la Bruxelles poate fi schimbat printr-o mai bună participare a tuturor părților interesate la elaborarea mandatului de negociere al statului roman sau prin eforturile de influenţare a legislaţiei europene în contactul direct cu instituţiile UE.

Consultările punctuale și o mai bună comunicare a rezultatelor negocierilor vor crește transparența și gradul de incluziune al procesului decizional din România. Astfel putem spera la o mai bună înțelegere a politicilor europene și a impactului lor în România.

În continuare reluăm pe scurt recomandările formulate pentru actorii implicați în reprezentarea intereselor româneşti la nivel european. Fără a avea pretenția că această listă este exhaustivă, prezentăm ideile care au fost invocate cel mai des de cei intervievați.

- Implementarea controlului parlamentar asupra reprezentării României la Consiliul European
- Eficientizarea implementării prevederilor legii de cooperare Guvern – Parlament în perspective participării României la negocieri în cadrul Consiliului Uniunii Europene
- Consolidarea comunicării despre elementele de poziţie ale României pe dosarele europene, inclusiv în relaţia cu Parlamentul României şi cu europarlamentarii români
- Îmbunătățirea comunicării către publicul larg despre rezultatele negocierilor de la nivel UE
- Îmbunătățirea capacității administrative și cunoștințelor despre Uniunea Europeană pentru autorităţile centrale şi locale
- Organizarea de consultări publice pe marginea proiectelor de acte normative europene
- Formarea de rețele informale cu românii din instituţiile europene în jurul Reprezentanței Permanente a României precum şi sprijinirea românilor care doresc să lucreze în instituțiile europene
- Continuarea colaborării și coordonării dintre Reprezentanța Permanentă, europarlamentari și părțile interesate aflate la Bruxelles
- Îmbunătățirea comunicării rezultatelor activității Ministerului Afacerilor Externe și a Reprezentanței Permanente României pe lângă UE
- Îmbunătățirea cooperării dintre europarlamentarii din grupuri politice diferite pentru susținerea dosarelor de importanță pentru România
- Concentrarea activităților europarlamentarilor pe dosare cu relevanţă şi greutate
- Creșterea vizibilității și a numărului de activități cu impact la nivel european a Agențiilor de Dezvoltare Regională
- Includerea unei evaluări a activității membrilor CESE şi CoR în procedura lor de nominalizare de către Guvernul României

Sperăm că acest raport va alimenta discuțiile din spațiul public cu evaluări constructive și recomandări fiabile despre cum pot fi reprezentate interesele româneşti la nivel european într-un mod mai eficient. Credem că raportul poate fi punctul de plecare pentru alte materiale similare care să analizeze interesele și nevoile fiecărei categorii de actori care își doresc să se implice în formularea politicilor europene.

Bibliografie selectivă

Calliess C., Beichelt T., Auf dem Weg zum Europäisierten Bundestag: Vom Zuschauer zum Akteur?, Bertelsmann Stiftung, 2013

Filloreanu, R., Popescu, I., Sincă, G., Kanovici, Ș., Iordache, L., Brosser, L., Europarlamentarii la raport: Cum se reprezintă în Europa? Legislatura 2009-2014, Volumul IV, Institutul European pentru Democrație Participativă, QVORUM, 2014

Hardacre, A., How the EU Institutions Work and… How to Work with the EU Institutions, John Harper Publishing, 2011

Jans. T., Huzsseune, M., Brussels as the capital of a Europe of the regions?, Brussels Studies, 2008

Jans T., Piadrafita S., The Role of National Parliaments in European Decision-Making, EIPA, 2009

Karpeles, J.-C., Lobbying by French businesses in Brussels – New context and new practices -, Chambre de commerce et d'industrie de Paris, 2011

Luca, D., European Union: Views from Brussels, 2013

Stratulat, C., Emmanouilidis, J., Fischer, T., Piadrafita, S., Legitimising EU Policymaking: What role for National Parliaments?, European Policy Center, Bertelsmann Stiftung, European Policy Centre

Sapala, M., Lobbying on the EU Arena – The Polish Business perspective, Poznan University of Economics, The University for Contemporary European Studies, Exchanging Ideas on Europe, 2011

*** 6th Report of Economic, Social and Territorial Cohesion, European Commission, 2014

***A guide to effective lobbying in Europe, Burson-Marsteller, 2013

***Lobbying for governments in Brussels: A lucrative business still under the radar, Corporate Europe Observatory

***Lobbying the institutions, Library Briefing, European Parliament, 2013

***National Parliaments' internal procedures for subsidiarity checks, Directorate-General for the Presidency, Directorate for Relations with National Parliaments, Legislative Dialogue Unit, European Parliament, 2013

***The Liaison Office of the German Bundestag in Brussels, German Bundestag Public Relations Division, 2012

Resurse online

www.agerpres.ro

www.adevarul.ro

www.antena3.ro

www.casaeuropei.blogspot.ro

www.consilium.europa.eu

www.cdep.ro

www.curier.ro

www.cursdeguvernare.ro

www.digi24.ro

www.ec.europa.eu

www.europarl.europa.eu

www.eesc.europa.eu

www.cor.europa.eu

www.ellwoodatfield.com

www.euractiv.ro

www.euobserver.eu

www.hotnews.ro

www.indexromania.ro

www.mae.ro

www.mediafax.ro

www.rfi.ro

www.voceatransilvaniei.ro

www.votewatch.eu

www.europuls.ro

contact@europuls.ro